

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา และ โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ” ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะนำเสนอโดยครอบคลุมหัวข้อดังนี้

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
3. ความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. รูปแบบและวิธีการขยายโอกาสทางการศึกษา
5. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน
6. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

กิจกรรมที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การทดสอบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาแบบรวม

2. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาจุลย่อย ๆ

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งของการดำรงชีวิต รวมถึงการพัฒนาตนเองและพัฒนา ประเทศ ประเทศใดที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาสูงจะมีผลที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศไป ด้วยดี แต่ถ้าประเทศใดประชากรของประเทศส่วนใหญ่ยังคือการศึกษา ก็จะเป็นอุปสรรคต่อการ พัฒนาประเทศ การที่ประเทศจะก้าวหน้าหรือพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อม ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญ หลายประการ ในบรรดาปัจจัยต่าง ๆ เหล่านั้น ปัจจัยด้านทรัพยากรมนุษย์ เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่ละเลยไม่ได้ และเครื่องมือที่มีบทบาททำให้มนุษย์กลายเป็นทรัพยากรที่มี คุณค่า คือ การศึกษา (ระพี สาคริก, 2530 : 15) ดังนั้นการจัดการศึกษาให้ตอบสนองต่อประชากร ส่วนใหญ่ในประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง การขยายโอกาสทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องสำคัญที่จะ ทำให้ประชากรมีความรู้พื้นฐานสูงขึ้น

1. ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของการ ศึกษาขั้นพื้นฐานว่า หมายถึง การศึกษาที่ทุกคนควรจะได้รับเพื่อให้มีความรู้ความสามารถเพียงพอ ที่จะเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตรวมทั้งการดำรงตนเป็นพลเมืองดี และมีพื้นฐานในการที่จะศึกษา หาความรู้เพิ่มเติม หรือระดับสูงต่อไปได้

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2533 : 4) ให้ความหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐานว่า เป็นกระบวนการพัฒนาคน เพื่อให้เขาเหล่านั้น มีเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ ได้แก่ การ อ่านออกเขียนได้ การคิดเลขเป็น การคิดเป็นและการรู้จักแก้ปัญหา และได้รับเนื้อหาสาระของการ เรียนรู้พื้นฐาน เช่น ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทักษะ ทศนคติ และค่านิยม ซึ่งเป็นความจำเป็น สำหรับมนุษย์ทุกคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ มี ส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ มีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การศึกษาขั้นพื้นฐานจึงจัดได้ว่าเป็นกลไกสำคัญที่มนุษย์ทุกคนสามารถตอบสนองความจำเป็นขั้น พื้นฐานของตนได้เป็นอย่างดี

กล่าวโดยสรุป ความหมายของคำว่า การศึกษาขั้นพื้นฐานคือ กระบวนการพัฒนาคนเพื่อ ให้เขาเหล่านั้นมีเครื่องมือที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งหมายถึงการอ่านออก เขียนได้ การคิด คำนวณ การคิดเป็น และการรู้จักแก้ปัญหา นอกจากนั้นผู้เรียนต้องได้รับเนื้อหาสาระของการเรียนรู้

พื้นฐาน เช่น ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ทักษะ ทักษะคิด และค่านิยม ซึ่งมีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคนให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพ มีส่วนร่วมในการพัฒนาต่าง ๆ มีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

2. ความเป็นมาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะรัฐมนตรีในการประชุมเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 ได้ลงมติเห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สรุปได้ว่ารัฐควรขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยวิธีการไม่บังคับ เนื่องจากการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐในการที่จะยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงให้ถึงระดับที่ระบุไว้ โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของประชาชนในการตัดสินใจส่งหรือไม่ส่งบุตรหลานของตนเข้ารับการศึกษา แนวทางในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ในระยะเวลา 5 ปี นับแต่ปีงบประมาณ 2532 นี้ รัฐไม่ควรประกาศขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่ควรเร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในรูปแบบและด้านมาตรการต่าง ๆ ตามแนวทางปฏิบัติของวิธีการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีหลักการและมาตรการดำเนินงานที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กและเยาวชนที่ด้อยฐานะทางเศรษฐกิจ

ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 มีมติเห็นชอบในหลักการขยายโอกาสทางการศึกษาภาคบังคับออกไปอีก 3 ปี โดยให้ประกาศใช้ในพื้นที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการนำร่องขยายโอกาสทางการศึกษา โดยไม่บังคับออกไปอีก 3 ปี ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของกรมวิชาการ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ให้ใช้งบประมาณที่ใช้ตามปกติ โครงการนำร่องการขยายโอกาสการศึกษาภาคบังคับในปีการศึกษา 2533 มีโรงเรียนประถมทั่วประเทศเข้าร่วม 199 โรงเรียน (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 15)

3. ความสำคัญของการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมและเป็นการสร้างภูมิปัญญาให้แก่สังคม การศึกษาจึงเป็นรากฐานและเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมของประเทศ รัฐบาลหลายยุคหลายสมัยมีความพยายามที่จะให้ประชาชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ มีการขยายการศึกษาภาคบังคับซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนจาก 4 ปี เป็น 7 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ 2503 และในที่สุดได้จัดการศึกษาภาคบังคับจาก 7 ปี ลดเหลือ 6 ปี ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2520 เพื่อให้สอดคล้องกับหลักพัฒนาการของเด็ก รัฐบาลสามารถจัดการศึกษาระดับนี้ให้แก่ประชากรได้อย่างทั่วถึงครบทุกตำบล ดังที่ปรากฏว่าในปี 2530 มีประชากรในวัยเรียนได้รับการศึกษาภาคบังคับ 6 ปี ถึงประมาณร้อยละ 97.5 จะมีเพียงประชาชนจำนวนน้อย เช่น ผู้พิการ ชนกลุ่มน้อยบางกลุ่ม ที่ยังไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา แต่ก็ได้มีการเร่งระดมหาทางดำเนินการจัดการศึกษาให้แก่บุคคลเหล่านี้ (ธำรง ชูทัพ, 2533 : 56-57) ปัจจุบันนี้สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เนื่องมาจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งส่งผลกระทบต่อ การดำรงชีวิต ความเป็นอยู่ ค่านิยม และคุณธรรม ของคนในชาติเป็นอย่างมาก รวมทั้งขณะนี้ ประเทศไทยกำลังมีการพัฒนาทั้งในด้านเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และบริการที่ทันสมัย ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องปรับความรู้ความสามารถของประชาชนในชาติให้สูงขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาชีวิต ครอบครัว และมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง จากการที่รัฐกำหนดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประชาชนควรได้รับ 6 ปี นั้น ไม่เป็นการเพียงพอ จำเป็นต้องขยายไปให้สูงถึงชั้นมัธยมศึกษา แต่สภาพในปัจจุบันปรากฏว่า ในปี 2530 มีเด็กและเยาวชนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประมาณร้อยละ 43 ในบางจังหวัดพบว่า นักเรียนที่จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีเพียงประมาณร้อยละ 18 เท่านั้น จากการศึกษาวิจัยเพื่อหาสาเหตุของการที่นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่เรียนต่อของกรมการศึกษานอกโรงเรียน (2530 : 10-11) พบว่า มีสาเหตุสำคัญ 3 ประการดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
2. ผู้ปกครองมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานเรียนต่อได้ และต้องการให้เด็กช่วยทำงานบ้าน รวมทั้งช่วยครอบครัวหารายได้

3. การคมนาคมระหว่างบ้านและโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สะดวกทำให้เด็กไม่ยอมไปโรงเรียน

ปัญหาดังกล่าวทำให้เด็กจำนวนมากไม่สามารถศึกษาต่อได้ ดังนั้น โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญ และจำเป็นต้องการพัฒนาการศึกษาของประเทศ รัฐบาลจึงได้จัดตั้งโครงการนี้เพื่อดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประถมศึกษาไปถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาต่าง ๆ รัฐจึงใช้วิธีการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีความพร้อมในด้านอาคารสถานที่ และบุคลากร โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน

4. รูปแบบและวิธีการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการศึกษาได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณารูปแบบ และวิธีการในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่ศึกษาหาแนวทาง ตลอดจนรูปแบบและวิธีการ ในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำหรับผู้จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ให้ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งคณะกรรมการพิจารณา รูปแบบ และวิธีการ ในการขยายการศึกษาในขั้นพื้นฐานได้กำหนดหลักการในการจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งที่จบมาก่อนแล้วและเพิ่งจบการศึกษาได้มีโอกาสเข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกลุ่มเด็กและเยาวชนผู้ด้อยโอกาสทั้งในชุมชนเมืองและชุมชนชนบทห่างไกล ตลอดจนสามเณรจะได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษ

2. หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1 ยึดหลักการสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งฐานะครอบครัว และสภาพแวดล้อมเป็นอยู่ แต่ในขณะที่เดียวกันจะมีส่วนที่ผู้เรียนได้รับความรู้ ประสบการณ์ และสมรรถภาพพื้นฐานอย่างเดียวกัน ในฐานะที่เป็นคนไทยไม่ว่าเรียนอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ส่วนไหนของประเทศ ก็ตาม

2.2 สารของการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะผสมผสานอย่างได้สัดส่วน ระหว่าง วิชาการ วิชาชีพ และวิชาสมรรถภาพพื้นฐาน อันจะทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาอย่างแน่นนอน และสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างอย่างชัดเจน ไปจากผู้ที่ไม่เรียนในระดับการศึกษานี้

2.3 การจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ปกครอง สถานประกอบการ หน่วยงานทั้งภาครัฐบาล ภาคเอกชน ตลอดจนชุมชน หรือท้องถิ่น โดยสามารถ ระดมทรัพยากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นมาใช้ในการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนให้มากที่สุด

3. ลักษณะวิธีการจัด

3.1 หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนการสอนดำเนินการปรับปรุงหลักสูตรและวิธีการ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นให้มีความยืดหยุ่น สอดคล้องกับความ ต้องการของท้องถิ่น ตลอดจนความแตกต่างระหว่างบุคคล และสนองความต้องการของผู้เรียนให้ มากขึ้น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ รวมทั้งเปิดโอกาสให้คนใน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา หรือ ปรับปรุงหลักสูตรมากขึ้น โครงสร้างของระดับมัธยม ศึกษาตอนต้นที่ปรับปรุงควรประกอบด้วยกลุ่มวิชา 3 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้

1.) กลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน ประกอบด้วยวิชาพื้นฐานทั่วไป และวิชาแกน ซึ่งเป็น วิชาที่มีเนื้อหาสาระในการสร้างเสริมให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการเรียนรู้อย่างเดียวกัน เพื่อความเป็น พลเมืองดี มีระเบียบวินัย มีความรักชาติ มีคุณภาพ มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม มีความรับผิดชอบต่อ ส่วนรวม มีทักษะในการที่จะสื่อความหมายในการใช้ภาษา มีทักษะในกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ มีทักษะในการใช้เหตุผลในการตัดสินใจ การปรับตัว การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การรักษาสังแวดล้อมและมีความพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขในวิถีทางการพัฒนาทาง เศรษฐกิจและสังคม

2.) กลุ่มวิชาการ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะทางวิชาการสำหรับการศึกษาต่อ ระดับสูงต่อไป หรือเป็นพื้นฐานในการที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เช่น กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์ และคณิตศาสตร์ ฯลฯ ที่ต่อเนื่องจากที่เรียนมาแล้วในกลุ่มสมรรถภาพพื้นฐาน

3.) กลุ่มประสบการณ์อาชีพ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพ ที่จะสามารถออกไปประกอบอาชีพของตนเอง หรือสามารถช่วยผู้ปกครองประกอบอาชีพของ ครอบครัวต่อไปได้ เช่น กลุ่มวิชาอาชีพ ทั้งนี้การจัดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นควรจะต้อง สอดคล้องและต่อเนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษา

3.2 วิธีสอน

1.) ไม่ยึดเวลา หรือชั้นปีเป็นหลัก แต่จะยึดผลสัมฤทธิ์ในสมรรถภาพของผู้เรียน เป็นหลัก ผู้เรียนสอบผ่านเนื้อหาวิชาใดไปแล้วสามารถเก็บสะสมผลการเรียนวิชานั้นได้

2.) การเรียนกลุ่มสมรรถภาพพื้นฐานผู้เรียนทุกคนต้องเรียนอย่างเดียวกัน

3.) การเรียนกลุ่มวิชาการ และกลุ่มประสบการณ์อาชีพ ผู้เรียนสามารถเลือกเรียน ได้มากน้อยตามความถนัดและความสนใจ อาจเลือกเรียนวิชาในกลุ่มประสบการณ์อาชีพใน

สัดส่วนที่มาก และเลือกเรียนวิชาในกลุ่มวิชาการในสัดส่วนที่น้อย หรือจะเลือกเรียนวิชาในกลุ่ม
ประสบการณ์อาชีพในสัดส่วนที่น้อย แล้วเรียนวิชาในกลุ่มวิชาการในสัดส่วนที่มากก็ได้ เน้นการ
สอนวิชาอาชีพที่สอดคล้องกับอาชีพในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนอัน
เป็นการช่วยเหลือเศรษฐกิจของครอบครัวได้

4.) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป
สำหรับภาคปฏิบัตินั้นอาจจัดกิจกรรมที่โรงเรียน หรือในสถานประกอบการในท้องถิ่น หรือที่บ้าน
ก็ได้

3.3 การบริหารและการจัดการ

1.) จัดให้มีระบบเทียบหน่วยการเรียน โดยเฉพาะกลุ่มวิชาประสบการณ์อาชีพ ให้
ผู้เรียนสามารถนำผลการทำงานอาชีพที่ปฏิบัติอยู่ที่บ้าน หรือสถานประกอบการ มาเทียบเป็นหน่วย
การเรียนได้ และสามารถถ่ายโอนหน่วยการเรียนกันได้ระหว่างการเรียนในสถานศึกษาสังกัด
เดียวกัน และต่างสังกัด รวมทั้งระหว่างในระบบและนอกระบบโรงเรียน

2.) มีการพัฒนาการจัดการระบบบริหาร โรงเรียน เพื่อให้บุคลากร และผู้ที่
เกี่ยวข้องของโรงเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจวิธีการดำเนินงาน และสามารถดำเนินการตามบทบาท
ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

3.) ปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์ให้สามารถดำเนินการจัด
การเรียนการสอนตามโครงสร้างหลักสูตรที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการอบรม
ครูปฏิบัติการสอนให้สามารถนำหลักสูตร ไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

4.) พัฒนาระบบการวัดและประเมินผล และมีแนวทางที่ชัดเจนและสามารถ
ดำเนินการให้เหมาะสมสอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่กำหนดไว้

5. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียน

เพื่อให้การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นไปตามนโยบาย บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย
ที่วางไว้ จึงกำหนดหลักเกณฑ์คัดเลือกโรงเรียนที่จะเปิดทำการสอน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตาม
หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ไว้ดังนี้

ให้สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพิจารณาคัดเลือกโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เพื่อ
เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตามคุณลักษณะดังนี้

1. เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในท้องถิ่นที่เปิดสอนแล้ว ไม่เป็นผลกระทบ
กระเทือนต่อโรงเรียนในทุกสังกัดที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2. เป็นโรงเรียนที่อยู่ในเขตพื้นที่ที่มีอัตราการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำ อันเนื่องมาจากปัญหาภูมิประเทศไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง และประชาชนมีฐานะทางเศรษฐกิจยากจน
3. โรงเรียนอยู่ในสภาพที่มีความเหมาะสมและพร้อมเพียงพอที่จะดำเนินการได้
4. เป็นโรงเรียนที่มีผลสำเร็จด้านการเรียนการสอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับประถมศึกษา และมีช่องทางสามารถสนับสนุนให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียนได้
5. ผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูมีความสนใจ ตั้งใจ กระตือรือร้น และเสียสละ ส่งเสริมและพร้อมที่จะสนับสนุนการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการอย่างต่อเนื่อง

6. การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน

โรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหลักสูตรดังกล่าวกำหนดให้วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกเสรี และโรงเรียนในโครงการดังกล่าวก็ได้เปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษเช่นเดียวกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา โดยให้เหตุผลในการเปิดสอนวิชาภาษาอังกฤษว่า เนื่องจากผู้ปกครองของนักเรียนต้องการให้นักเรียนได้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อนำไปศึกษาต่อ และประกอบอาชีพต่อไป นอกจากนี้การเปิดสอนภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกยังมีความสะดวกในการจัดสอน เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาโดยทั่วไปได้สอนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือกในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 อยู่แล้ว ครูมีประสบการณ์การสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและนักเรียนเคยเรียนภาษาอังกฤษมาพอสมควรแล้วจึงมีพื้นฐานความรู้พอที่จะเรียนภาษาอังกฤษต่อไปได้ (ชาติทิาวงษ์, 2536 : 34-35)

สำหรับจุดประสงค์ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) มิได้กำหนดไว้โดยเฉพาะ แต่ได้กำหนดจุดประสงค์วิชาภาษาอังกฤษรวมอยู่ในกลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ (กรมวิชาการ, 2533 : 14) ดังนี้ คือ

1. เพื่อพัฒนาความสามารถ ความถนัดในภาษาต่างประเทศตามความสนใจของผู้เรียน
2. เพื่อให้มีทักษะเบื้องต้น ด้านการฟัง พูด อ่าน เขียน ในภาษาที่เลือกเรียน สำหรับใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ และเป็นพื้นฐานในการศึกษาภาษาในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งให้รู้วัฒนธรรมที่สอดคล้องอยู่ในภาษา

3. เพื่อให้เห็นคุณค่าของภาษาที่เลือกเรียนและมีนิสัยรักการอ่าน

ในด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เช่นกัน กล่าวคือ ไม่กำหนดตามชั้นเรียนแต่ระบุเป็นปีที่ 1 2 และ 3 แทน รายวิชาที่กำหนดในปีที่ 1 สำหรับผู้เริ่มเรียนหรือมีพื้นฐานไม่เพียงพอ รายวิชาที่กำหนดในปีที่ 2 สำหรับผู้เรียนรายวิชาในปีที่ 1 มาแล้ว หรือมีความรู้เทียบเท่า รายวิชาที่กำหนดในปีที่ 3 สำหรับผู้เรียนรายวิชาในปีที่ 2 มาแล้ว โดยมีโครงสร้างของหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ดังนี้

ปีที่ 1

อ 011 ภาษาอังกฤษหลัก 1	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้
อ 012 ภาษาอังกฤษหลัก 2	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้
อ 021 เสริมทักษะ 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
อ 022 เสริมทักษะ 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนจะเรียนวิชาหลักเพียง 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค หรือจะเลือกเรียนวิชาเสริมทักษะเพิ่มเติมอีก 2 คาบก็ได้ สำหรับรายวิชาเสริมทักษะให้เลือกรเรียนในระดับเดียวกับวิชาหลัก

ปีที่ 2

อ 013 ภาษาอังกฤษหลัก 3	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้
อ 014 ภาษาอังกฤษหลัก 4	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้
อ 023 เสริมทักษะ 3	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
อ 024 เสริมทักษะ 4	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
อ 031 อ่านอังกฤษเบื้องต้น 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้
อ 032 อ่านอังกฤษเบื้องต้น 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค 1 หน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนจะเรียนวิชาหลักเพียง 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค หรือจะเลือกเรียนวิชาเสริมทักษะอีก 2 คาบก็ได้ สำหรับรายวิชาเสริมทักษะให้เลือกรเรียนในระดับเดียวกับวิชาหลัก

สำหรับวิชาอ่านอังกฤษเบื้องต้นเป็นรายวิชาสำหรับผู้ไม่ประสงค์จะเรียนภาษาอังกฤษต่อไปในระดับสูงและได้เรียนวิชา อ 011 และ อ 012 มาแล้ว

ปีที่ 3

อ 015 ภาษาอังกฤษหลัก 5	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้
อ 016 ภาษาอังกฤษหลัก 6	4 คาบ/สัปดาห์/ภาค 2 หน่วยการเรียนรู้

อ 033	อ่านอังกฤษเบื้องต้น 3	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 034	อ่านอังกฤษเบื้องต้น 4	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 041	ทักษะฟัง-พูด 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 042	ทักษะฟัง-พูด 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 051	ทักษะอ่าน 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 052	ทักษะอ่าน 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 061	ทักษะเขียน 1	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้
อ 062	ทักษะเขียน 2	2 คาบ/สัปดาห์/ภาค	1 หน่วยการเรียนรู้

ผู้เรียนจะเรียนวิชาหลักเพียง 4 คาบ/สัปดาห์/ภาค หรือจะเลือกเรียนวิชาทักษะเฉพาะเพิ่มเติมอีกก็ได้ หรือจะเลือกเรียนแค่วิชาทักษะเฉพาะ โดยไม่เลือกเรียนวิชาหลักก็ได้ แต่จะต้องได้เรียนวิชา อ 013 และ อ 014 มาแล้ว

สำหรับวิชาอ่านอังกฤษเบื้องต้น ผู้เรียนที่ประสงค์จะเลือกเรียนจะต้องได้เรียน อ 011 อ 012 อ 013 และ อ 014 มาแล้ว หรือได้เรียน อ 031 และ อ 032 มาแล้ว

วิธีสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้ใช้วิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communicative approach) เพราะว่าแนวการสอนดังกล่าวสอดคล้องกับจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ต้องการให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ สำหรับแบบเรียนวิชาภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นแบบเรียนที่ได้รับอนุญาตจากกรมวิชาการให้ใช้ในโรงเรียนได้ เช่น แบบเรียนชุด English for a Changing World, Discoveries เป็นต้น (ชาติ ทิววงษ์, 2536 : 36-48)

สำหรับวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ให้ถือปฏิบัติ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2535 : 30)

สถานศึกษามีหน้าที่ประเมินผลการเรียน โดยความเห็นชอบของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องของเกณฑ์และแนวดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน

ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา โดยคิดเป็นหน่วยการเรียนรู้ การคิดจำนวนหน่วยการเรียนรู้ให้ถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนของแต่ละรายวิชา และประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียน และเพื่อตัดสินผลการเรียน การประเมินผลเพื่อปรับปรุงผลการเรียนต้องแจ้งให้ผู้เรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผลการเรียน เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ เกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านรายวิชา

ก่อนสอนรายวิชานั้น จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการ ต้องมีการประเมินผลก่อนเรียนเพื่อศึกษาความรู้พื้นฐานของผู้เรียน การวัดและการประเมินผลระหว่างภาคเรียนเพื่อศึกษาผลการเรียน เพื่อจัดการสอนซ่อมเสริม และเพื่อนำคะแนนจากการวัดผลและประเมินผลไปรวมกับการวัดผลปลายภาคเรียน โดยให้วัดและประเมินผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้

การวัดและประเมินผลระหว่างภาคเรียนประกอบด้วย การวัดผลและประเมินผลระหว่างเรียนเป็นระยะ ๆ โดยให้โรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ การวัดผลกลางภาคเรียน 1 ครั้ง โดยให้กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนดจุดประสงค์ และการวัดผลปลายภาคเรียนเพื่อตรวจสอบผลการเรียน โดยจัดให้ครอบคลุมจุดประสงค์ที่สำคัญตามที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด

การตัดสินผลการเรียนให้นำคะแนนระหว่างภาคเรียนรวมกับคะแนนปลายภาคเรียน ความอัตรส่วนที่กลุ่มโรงเรียนกำหนด แล้วจึงนำมาเปลี่ยนเป็นระดับผลการเรียน โดยให้ใช้ตัวเลข แสดงระดับผลการเรียนดังนี้

- 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- 1 หมายถึง ผลการเรียนผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำที่กำหนด
- 0 หมายถึง ผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ

และให้ถือปฏิบัติ โดยพิจารณาตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา พิจารณาตัดสินว่าผู้เรียนได้หน่วยการเรียนเฉพาะผู้ที่สอบได้ระดับผลการเรียน 1 ถึง 4 เท่านั้น และวัดผลการเรียนเฉพาะผู้ที่มีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น

อาจสรุปได้ว่า โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปี เป็น 9 ปี และเพื่อแก้ปัญหา สาเหตุที่นักเรียนไม่สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ โดยเป็นการศึกษาแบบให้เปล่าเพื่อส่งเสริมให้ผู้ด้อยโอกาสสามารถเข้าศึกษาต่อได้โดยไม่กระทบกระเทือนสภาพทางเศรษฐกิจในครอบครัว นอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้นักเรียนประกอบอาชีพในระหว่างเรียนและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาต่อในระดับสูงต่อไป ซึ่งโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้หลักสูตร วิธีสอน แบบเรียน และวิธีการวัดและประเมินผลเช่นเดียวกับ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา

สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การสื่อสารมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นกระบวนการที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย การสื่อสารจะเกิดขึ้นในสังคมหรือชุมชนที่ใกล้ชิดแล้วค่อยขยายวงกว้างขึ้นจนเป็นการสื่อสารระหว่างชาติ เครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการสื่อสารก็คือภาษา ดังนั้นภาษาที่ใช้ในการสื่อสารจะต้องเป็นภาษาที่เป็นที่เข้าใจกันระหว่างชนชาติต่าง ๆ ได้ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหนึ่งที่มีการใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก นักการศึกษาจึงให้ความสำคัญต่อการพัฒนาสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คำว่าสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (Communicative competence) ได้ถูกเผยแพร่เป็นครั้งแรกเมื่อปี ค.ศ. 1971 โดย คี เอช ไฮม์ส (D.H. Hymes, 1981 : 13-14) ซึ่งคำ ๆ นี้หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาหรือ ศักยภาพภาษาได้ถูกต้อง เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ตลอดจนมีความสามารถที่จะใช้ภาษาได้เหมาะสมตามกาลเทศะ นั่นคือ รู้ว่าเมื่อไรควรพูด พูดอะไร กับใคร เมื่อไร ที่ไหน และอย่างไร

นักการศึกษาหลาย ๆ ท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ปีเตอร์ ดี สตรีเวนส์ (Peter D. Strevens, 1980 : 113-114) ได้กล่าวถึงสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า ควรมียอดประกอบดังนี้

1. ความสามารถแบบดั้งเดิม (Traditional competence) หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบของภาษา

2. ความหมายที่ได้จากการอ้างอิง (Referential meaning) หมายถึง ความรู้ด้านต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้ภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ ความรู้นี้นำไปสู่ความสามารถที่จะใช้ภาษาได้ถูกต้องตามกาลเทศะ

ไมเคิล คานาล (Michael Canale, 1983 : 6-14) กล่าวถึงสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่าประกอบด้วยความสามารถด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ หรือไวยากรณ์ (Linguistic or grammatical competence) หมายถึง ความรู้ความสามารถในเรื่องระบบเสียง คำศัพท์ และโครงสร้างไวยากรณ์ ความรู้ความสามารถดังกล่าวเป็นความรู้และทักษะที่จำเป็นในการเข้าใจภาษา และสื่อความหมายอย่างถูกต้อง

2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม นั่นคือ การมีความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม และบทบาทของบุคคลในสังคม โดยสามารถเลือกใช้ภาษาให้ถูกต้องและเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสต่าง ๆ

3. ความสามารถในการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse competence) หมายถึง ความสามารถในการใช้ระเบียบวิธี ของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์ และความสามารถในการเชื่อมโยงข้อความที่สื่อความหมายทางภาษาเข้ากันได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและสามารถทำนายข้อความเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบทได้ถูกต้อง

4. ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสาร (Strategic competence) หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการปรับตัวให้เข้าสถานการณ์ รวมถึงการรู้จักใช้กริยาท่าทาง สีหน้า และ น้ำเสียง ประกอบในการสื่อความหมาย ความสามารถด้านกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย สามารถแสดงออกได้โดยการใช้คำพูด (Verbal) และไม่ใช่คำพูด (Non-verbal) เช่น การอธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจโดยใช้กริยาท่าทางประกอบหรือขยายความด้วยคำศัพท์อื่น ๆ แทนคำศัพท์ที่ไม่รู้หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น ความสามารถในการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารนี้เกิดจากประสบการณ์ในการใช้ภาษาในสังคม และจากการฝึกฝนในห้องเรียน

อมรา แสงจันทมณี (2524 :13-15) กล่าวถึงความสามารถในการสื่อสารว่า ประกอบด้วย ความรู้ 5 ชนิด คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับกฎไวยากรณ์ของภาษา (Rules of grammar) ซึ่งเริ่มตั้งแต่หน่วยเสียง หน่วยคำที่เล็กที่สุดที่มีความหมาย และหน่วยทางวากยสัมพันธ์ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งได้แก่ประโยค ตลอดจนความหมายของคำ และประโยค

2. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคม และสถานการณ์ (Sociocultural rules of use) ภาษาที่ใช้ในแต่ละกลุ่มสังคมและสถานการณ์นั้นจะแตกต่างกัน เช่น ภาษาที่ใช้ในการสนทนาในหมู่ญาติพี่น้อง หรือ เพื่อนสนิท จะไม่เหมือนกับภาษาที่ใช้กับคนที่เพิ่งรู้จักหรือคนแปลกหน้า และภาษาที่ใช้ในวงสนทณาก็ไม่เหมือนกับภาษาที่ใช้ใน โบสถ์ เป็นต้น ดังนั้นในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายจะต้องเลือกใช้กฎเกณฑ์ของภาษาให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์ สภาพการและสถานการณ์

3. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค (Rules of discourse) ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนั้นแยกออกได้เป็น 2 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) และความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามความหมาย (Coherence) อย่างไรก็ตาม

ก็ตาม กฎเกณฑ์ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคนี้จะเน้นเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) เท่านั้น

4. ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ที่ว่า รูปลักษณะของภาษามีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด (Probability rules of occurrence) ความรู้เหล่านี้เป็นความรู้ที่เจ้าของภาษามีอยู่แล้ว เช่น ภาษาที่ปรากฏในแต่ละบริบท นั้นมักจะมีรูปลักษณะที่ซ้ำซ้อนกัน และรูปลักษณะภาษาที่ซ้ำซ้อนกันนี้มีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นมาก และเป็นหัวใจสำคัญในการที่จะให้ผู้อ่านเข้าใจบริบทที่ปรากฏอยู่

5. กลวิธีที่จะพลิกแพลงภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communicative strategies) คือการที่ผู้เรียนสามารถที่จะสื่อสาร โดยการหลีกเลี่ยงการใช้รูปลักษณะภาษาที่ผู้เรียนยังไม่ได้เรียนหรือยังไม่มี ความชำนาญที่จะใช้ โดยหันไปใช้รูปภาษาอื่นที่ผู้เรียนเรียนแล้วและมีความชำนาญในการใช้มากกว่า

วิลเลียม ลิตเติลวูด (William Littlewood, 1986 : 6) ได้นำเสนอองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ 4 ประการดังนี้

1. ความสามารถเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ทางภาษา (Linguistic competence)
2. ความสามารถในการแยกความแตกต่างระหว่างรูปแบบของภาษา (Forms) กับหน้าที่ในการสื่อสาร (Functions)
3. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อสาร (Strategic competence)
4. ความสามารถในการบอกความหมายทางสังคมของภาษา (Social meaning)

อัจฉรา วงศ์ไธสร (2527 : 127) กล่าวถึงความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องทางภาษาศาสตร์ (Linguistic competence) คือความสามารถในการสื่อความหมาย โดยอาศัยพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ เช่น เสียง คำศัพท์ และ ไวยากรณ์ รู้ว่าประโยคใดถูกหรือผิด ไวยากรณ์ ผิดที่ใด และสามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้
2. ความสามารถด้านภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic competence) คือความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษา ทำเนียบภาษาอย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับระเบียบสังคม บทบาทฐานะ และวัฒนธรรมของผู้สื่อภาษา และรับภาษา
3. ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อการใช้ภาษา (Pragmatic competence) คือความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียงในการสื่อความหมาย

เมอร์วิล สเวน (Merrill Swain, 1984) อ้างถึงใน สุภัทรา อักษรานุเคราะห์ (2532 : 3-4) กล่าวถึงความสามารถทางภาษาเพื่อการสื่อสารว่าหมายถึงความสามารถในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ หรือตามหลักไวยากรณ์ (Linguistic or grammatical competence) หมายถึงการใช้ทักษะทั้งสี่ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีองค์ประกอบทางภาษา (Language elements or components) ซึ่งได้แก่ ระบบเสียง ศัพท์ และไวยากรณ์เป็นแกนในการสื่อความหมาย ทั้งนี้ทักษะด้านการฟังนั้นจะต้องเริ่มจากสามารถจำแนกเสียงได้ไปจนถึงฟังข้อความในระดับความเร็วปกติของเจ้าของภาษาได้ เข้าใจ ทักษะพูดจะต้องออกเสียงคำ วลี และประโยคได้ถูกต้องจนถึงสนทนาได้ตอบด้วยสำเนียง และจังหวะที่เจ้าของภาษาพอฟังและเข้าใจได้ ทักษะอ่านจะต้องรู้จักกลไกของการอ่าน คือ รู้จักสัญลักษณ์ของการออกเสียง การสะกดคำ ซึ่งการออกเสียงและการสะกดคำในภาษาอังกฤษนั้นไม่ได้ตรงกันเสมอไป และทักษะเขียนนั้นจะต้องรู้จักกลไกของการเขียน คือ รู้จักเขียนตัวสะกด เครื่องหมายวรรคตอน การเรียบเรียงประโยค การใช้เครื่องหมายสัมพันธ์ความ (Discourse markers) และการเขียนข้อเขียนลักษณะต่าง ๆ กัน เป็นต้น
2. ความสามารถด้านสังคมภาษาศาสตร์ (Sociolinguistic competence) คือความสามารถที่จะใช้ภาษาอย่างถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของสังคม กล่าวคือ มีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางสังคมอันประกอบไปด้วยวัฒนธรรม สถานภาพทางสังคม และบทบาทในสังคมของบุคคลโดยสามารถเลือกใช้ให้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคคลและโอกาสต่าง ๆ ได้ เช่น รู้ว่าจะต้องมีความสุภาพระดับใดเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ หรือตามสบาย โดยเลือกให้ตรงกับ คุณวุฒิ วิทยวุฒิ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ตลอดจนความตั้งใจที่จะสื่อสารของบุคคลนั้น ๆ ด้วย
3. ความสามารถด้านการใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ (Discourse competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ระเบียบวิธีของความสัมพันธ์ระหว่างประโยค โดยใช้ความรู้ทางไวยากรณ์และความสามารถในการเชื่อมโยงความหมายทางภาษาให้เข้ากันได้ถูกต้อง มีความเข้าใจ และทำนายความข้างหน้าเกี่ยวกับรูปลักษณะของภาษาที่จะเกิดขึ้นในบริบท ได้อย่างถูกต้อง
4. ความสามารถในการใช้กลวิธีในการสื่อภาษา (Pragmatic competence or strategic competence) คือ มีความรู้เกี่ยวกับการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ ตลอดจนการใช้กิริยา ท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียง ประกอบในการสื่อความหมาย การใช้กลวิธีเป็นการแสดงออกทั้งในทางคำพูด (Verbal) และไม่ใช่คำพูด (Non-verbal) เช่น การขยายความด้วยคำศัพท์อื่น ๆ แทนคำที่ไม่รู้ หรือนึกไม่ออกในขณะนั้น ความพยายามในการอธิบายโดยใช้กิริยาท่าทางประกอบ การยิ้มทักทาย หรือ การสนทนากับคนแปลกหน้าที่พบในงานเลี้ยง โดยที่ไม่รู้จักสถานภาพทางสังคมมาก่อน โดยอาจใช้วิธีสังเกตวิทยวุฒิ และบุคลิกภาพของคู่สนทนา เพื่อจะเลือกใช้ภาษาได้ถูกต้องและเหมาะสม เป็นต้น

เอ็ดดี วิลเลียมส์ (Eddie Williams, 1979 : 18-19) กล่าวถึงองค์ประกอบของสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ว่าประกอบด้วย

1. กฎเกณฑ์ในด้านกลไกทางภาษา (Mechanical rules of language) กฎเกณฑ์นี้สามารถบอกได้ว่าคำพูดนั้น ๆ ถูกหรือผิดไวยากรณ์ เช่น “standing on is the she pavement” เป็นประโยคที่ไม่ถูกต้อง ประโยคที่ถูกต้องคือ “She is standing on the pavement.” กฎเกณฑ์นี้สามารถตอบคำถามได้ว่า คำพูดนั้นอยู่ในรูปแบบที่ดีและถูกต้องหรือไม่

2. กฎเกณฑ์ในด้านความหมายของภาษา (Meaningful rules of language) กฎเกณฑ์นี้จะเชื่อมโยงคำพูดกับโลกภายนอก เพราะฉะนั้นการเลือกคำศัพท์จึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้เกิดการสื่อความหมายที่ถูกต้อง และสามารถบอกได้ว่าผู้พูดพูดสิ่งที่ตนเองตั้งใจไว้ได้หรือไม่

3. ความเหมาะสมของกาลเทศะและความสัมพันธ์ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Appropriacy in setting and the relationship between the people involved) กฎเกณฑ์นี้จะตอบคำถามว่าผู้พูดใช้คำพูดในการสื่อสารด้วยวิธีการที่เหมาะสมหรือไม่ การวัดความเหมาะสมดูจากการยอมรับของบุคคลในสังคมว่าเป็นภาษาที่เป็นแบบแผนหรือแบบเป็นกันเอง ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้คำศัพท์และโครงสร้างด้วย

4. ระเบียบแบบแผนที่ไม่ใช่ภาษา (Non-linguistic conventions) เช่น ท่าทางการเคลื่อนไหว การแสดงสีหน้า และอื่น ๆ ลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถตอบคำถามได้ว่าผู้พูดสามารถใช้ลักษณะท่าทางและวางตนเหมาะสมหรือไม่

ไลล์ เอฟ บาคแมน (Lyle F. Bachman, 1990 : 671-704) กล่าวว่า “สมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยความรู้ หรือ สมรรถนะ และความสามารถในการนำความรู้ (Knowledge) หรือสมรรถนะ (Competence) ดังกล่าวไปใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทของการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร” ดังนั้น สมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร จึงต้องครอบคลุมองค์ประกอบต่อไปนี้

1. ความรู้ทางภาษา (Language knowledge) ประกอบด้วย

1.1 ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา (Organizational knowledge) หมายถึงความรู้เกี่ยวกับการควบคุมโครงสร้างของภาษาที่มีแบบแผน เพื่อใช้ในการสร้างประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ เพื่อทำความเข้าใจเนื้อหาของข้อความที่ต้องการจะสื่อสาร และเพื่อเรียบเรียงประโยคต่าง ๆ ให้เข้ากันเป็นเรื่องราว ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษานี้ ได้แก่

1.1.1 ความรู้เกี่ยวกับไวยากรณ์ (Grammatical knowledge) ความรู้ประเภทนี้ประกอบด้วยความสามารถต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวภาษา (Usage) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ (Vocabulary) ระบบคำ (Morphology) ระบบโครงสร้าง (Syntax) ระบบเสียง (Phonology) หรือ

ตัวอักษร (Graphology) ความรู้เหล่านี้มีส่วนช่วยในการเลือกใช้คำเพื่อสื่อความหมาย เช่น ในการทดสอบวิชาภาษาอังกฤษ มีการแสดงภาพคนสองคน คนหนึ่งเป็นเด็กชาย และคนหนึ่งเป็นเด็กหญิงที่มีรูปร่างสูงกว่า คำสั่งกำหนดให้ผู้เข้าสอบอธิบายภาพที่เห็น ผู้เข้าสอบจะต้องแสดงความรู้ในเรื่องของคำศัพท์โดยเลือกคำที่มีความหมายตรงกับภาพ ได้แก่ boy girl tall นอกจากนั้น ผู้เข้าสอบต้องมีความรู้ในเรื่องของระบบคำโดยการเติม er ไว้ที่ข้างท้ายของคำว่า tall และมีความรู้ในเรื่องโครงสร้าง เพื่อนำคำต่าง ๆ เข้ามาจัดเรียงไว้ในตำแหน่งที่ถูกต้อง เพื่อเรียบเรียงเป็นประโยค The girl is taller than the boy และเมื่อต้องการสื่อสารประโยคนี้ออกไปยังผู้ฟัง หรือผู้อ่าน ก็ต้องอาศัยกฎเกณฑ์เกี่ยวกับระบบเสียงหรือระบบตัวอักษรเพื่อถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาที่ถูกต้อง

1.1.2 ความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยค (Textual knowledge) เป็นความรู้ในการเรียบเรียงประโยคให้เป็นเรื่องราว โดยถือว่าประโยคเป็นหน่วยหนึ่งของภาษา และหมายถึงการเชื่อมโยงประโยคตั้งแต่ 2 ประโยคขึ้นไปเข้าด้วยกัน ซึ่งในการเชื่อมประโยคนั้นต้องอาศัยกฎเกณฑ์เหล่านี้

1.) ความสัมพันธ์ระหว่างประโยคตามหลักภาษา (Cohesion) ซึ่งประกอบด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อแสดงความสัมพันธ์ของความหมาย เช่น การอ้างอิง (Reference) การแทนที่ (Substitution) การย่อ (Ellipsis) และ การเชื่อมคำ (Conjunction)

2.) การเรียบเรียงถาวรโวหาร (Rhetorical organization) เกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางความคิดรวบยอดของเรื่องที่ต้องการสื่อสาร และสัมพันธ์กับผลกระทบของเนื้อหาที่มีต่อผู้รับภาษา การเรียบเรียงถาวรโวหาร ได้แก่ การเล่าเรื่อง (Narration) การบรรยาย (Description) การเปรียบเทียบ (Comparison) การจัดประเภท (Classification) และการวิเคราะห์กระบวนการ (Process analysis)

การเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยปกติจะมีการสอนเรื่องการเรียบเรียงประโยคอย่างเป็นทางการอยู่แล้ว เช่น การแสดงให้เห็นการจัดลำดับข้อมูลของแต่ละย่อหน้า โดยการจัดเรียงประโยคหลัก (Topic sentence) ประโยคสนับสนุนประโยคแรก (First primary supporting sentence) และบทสรุป (Conclusion)

1.2 ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย (Pragmatic knowledge) หมายถึงความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้ภาษา (Language user) กับ บริบทในการสื่อสาร (The context of communication) ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายประกอบด้วย

1.2.1 ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่ต้องการสื่อสาร (Propositional knowledge) เป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความหมาย (Meaning) หรือ เนื้อหาที่ผู้ใช้ภาษาต้องการสื่อให้แก่ผู้รับสารทราบ ซึ่งอาจเป็นการอ้างอิง หรือการคาดการณ์เกี่ยวกับสถานการณ์บางอย่าง ซึ่งบางครั้งความหมายหรือเนื้อหาเดียวกันอาจสื่อได้โดยการใช้ภาษาที่มีรูปแบบต่างกัน

1.2.2 ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ทางภาษา (Functional knowledge) เป็นความรู้ในการใช้ภาษาให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการสื่อสาร หน้าที่ทางภาษาแบ่งเป็น 4 ประเภท หลัก ๆ ดังนี้

- 1.) หน้าที่ทางภาษาเพื่อสื่อความรู้ความคิด (Ideational function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่มีขอบเขตกว้างที่สุด ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นหน้าที่ทางภาษาที่เป็นประสบการณ์ของโลกแห่งความจริง (Experience of the real world) หน้าที่ทางภาษาประเภทนี้เป็นการใช้ภาษาเพื่อแสดงเนื้อหาที่ต้องการจะสื่อสาร หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับความรู้ หรือการแสดงความรู้สึก เช่น การใช้ภาษาเพื่อสื่อความรู้โดยการบรรยาย หรือเขียนบทความเชิงวิชาการ หรือ การแสดงความรู้สึกเมื่อต้องการถ่ายทอดอารมณ์ต่อผู้อื่น การจดบันทึกส่วนตัว เป็นต้น
- 2.) หน้าที่ทางภาษาที่นำไปสู่การปฏิบัติ (Manipulative function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว หน้าที่ทางภาษาที่จัดอยู่ในประเภทนี้ คือ หน้าที่ทางภาษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมาย (Instrumental function) เช่น เมื่อต้องการให้ผู้อื่นทำกิจกรรมบางอย่าง อาจใช้วิธียื่นข้อเสนอ ชี้แนะ การสั่ง หรือ การเตือน เป็นต้น หรือเมื่อต้องการแสดงเจตนาบางอย่าง อาจใช้วิธียื่นข้อเสนอ สัญญาหรือ ข่มขู่ หน้าที่ทางภาษาอีกชนิดหนึ่งที่จัดอยู่ในประเภทนี้ก็คือ หน้าที่ทางภาษาที่เกี่ยวกับกฎข้อบังคับ (Regulatory function) ซึ่งใช้ควบคุมพฤติกรรม หรือกำหนดกฎเกณฑ์ในสังคม เช่น การควบคุมความประพฤติ หรือ การบัญญัติกฎหมาย นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ทางภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ (Interactional function) ที่จัดอยู่ในประเภทนี้เช่นกัน หน้าที่ทางภาษาเชิงปฏิสัมพันธ์ใช้เพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 3.) หน้าที่ทางภาษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Heuristic function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่ใช้เพื่อการถ่ายทอดความรู้ที่เกี่ยวกับโลกรอบตัวและเป็นพฤติกรรมที่ต้องใช้ภาษา เช่น การค้นคว้าหาความรู้ การแก้ปัญหา และการจดจำ เป็นต้น การใช้ภาษาในการค้นคว้าหาความรู้ อาจมีลักษณะเป็นทางการ เช่น สถานการณ์ในห้องเรียนหรือ แบบไม่เป็นทางการ เช่น การศึกษาด้วยตนเอง สำหรับการ ใช้ภาษาในการแก้ปัญหา ได้แก่ การเขียนบทความ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสร้าง การจัดระเบียบ และการแก้ไขปรับปรุง ส่วนตัวอย่างการใช้ภาษาเพื่อการจดจำ ได้แก่ การจดจำข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริง คำศัพท์ สูตร หรือ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ หน้าที่ทางภาษาประเภทนี้เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดความรู้ทางภาษา เช่น ในการสอนภาษาอังกฤษ เมื่อครูชี้ไปที่หนังสือเล่มหนึ่งแล้วพูดว่า "The book is on the table." ข้อความนี้มีได้เป็นการให้ข้อมูลว่ามีหนังสืออยู่บนโต๊ะ จึงไม่ใช่การแสดงหน้าที่ทางภาษาเพื่อสื่อความรู้ความคิด (Ideational function) แต่เป็นหน้าที่ทางภาษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาความหมายของคำว่า "on" ซึ่งทำหน้าที่เป็นคำบุพบท

4.) หน้าที่ทางภาษาเพื่อแสดงจินตนาการ (Imaginative function) เป็นหน้าที่ทางภาษาที่เสริมสร้างให้มีการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนาน หรือเพื่อความบันเทิง ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษของตัวภาษา เช่น การเล่าเรื่องตลก การเล่าเรื่องที่เกิดจากจินตนาการ การเปรียบเทียบ หรือการใช้กลวิธีในการประพันธ์ รวมถึงการชมละคร หรือภาพยนตร์ และการอ่านงานประพันธ์ต่าง ๆ เช่น นวนิยาย เรื่องสั้น บทกวี เพื่อความเพลิดเพลิน

1.2.3 ความรู้เกี่ยวกับภาษาศาสตร์สังคม (Sociolinguistic knowledge) หมายถึง การใช้ภาษาเพื่อให้เกิดความเหมาะสมตามสถานการณ์ และเป็นที่ยอมรับของสังคม และวัฒนธรรม ความรู้ด้านนี้มีส่วนช่วยให้การใช้ภาษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ดำเนินไปได้ด้วยดี ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับภาษาศาสตร์สังคม มีดังนี้

1.) ความไวต่อความแตกต่างของภาษาถิ่น หรือความหลากหลายของภาษา (Sensitivity to dialect or variety) หมายถึง ความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบในการใช้ภาษาให้เหมาะสม โดยต้องคำนึงว่า ภาษาแต่ละภาษา มีความหลากหลายในการใช้ ขึ้นอยู่กับถิ่นที่อยู่ หรือ กลุ่มสังคมที่แตกต่างกันออกไป ความหลากหลายของภาษาอื่นเนื่องมาจากสังคม หรือ ถิ่นที่อยู่นี้ เรียกว่า ภาษาถิ่น (Dialect) นอกจากนั้นการตัดสินใจว่า การใช้ภาษา มีความเหมาะสมหรือไม่ก็ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่ใช้ภาษานั้นด้วย

2.) ความไวต่อความหลากหลายของทำเนียบภาษา (Sensitivity to register) หมายถึงความสามารถในการปรับเปลี่ยนรูปแบบภาษาโดยคำนึงถึง ทำเนียบภาษา (Register) หรือ ความแตกต่างในการใช้ภาษาซึ่งมีผลมาจากเนื้อหาและสถานการณ์ในการสื่อสาร ทักษะมาลา (Mode of discourse) และลีลาการใช้ภาษา (Style of discourse) ความแตกต่างในการใช้ภาษาซึ่งมีผลจากเนื้อหา และสถานการณ์ในการสื่อสาร เช่น ภาษาที่ใช้บรรยายในชั้นเรียน ย่อมแตกต่างจากภาษาที่ใช้ในการบรรยายการแข่งขันฟุตบอล ความแตกต่างในการใช้ภาษาซึ่งมีผลจากทักษะมาลา คือ การใช้ภาษาในการเขียนย่อมแตกต่างจากการใช้ภาษาในการพูด เช่น หากผู้ใดต้องการจดบันทึกบทสนทนา หรือเสนองานเขียนในรูปแบบบทสนทนา ย่อมต้องมีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างภาษาพูดกับภาษาเขียนเป็นอย่างดี

ความแตกต่างในการใช้ภาษาซึ่งมีผลมาจากลีลาภาษา เป็นความแตกต่างที่เกิดจากความสัมพันธ์ของผู้สนทนา ส่งผลให้เกิดการใช้ภาษาในระดับที่ต่างกัน ระดับทางภาษาอาจแบ่งได้เป็น 5 ระดับ คือ พิธีการ (Frozen) ทางการ (Formal) กลาง (Consultative) ตามสบาย (Casual) และคุ้นเคย (Intimate) การใช้ทำเนียบภาษาจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญ หากมีการใช้ทำเนียบภาษาที่ไม่เหมาะสม ผู้ฟังอาจตีความว่าเป็นการแสดงความไม่สุภาพก็ได้

3.) ความไวต่อความเป็นธรรมชาติในการใช้ภาษา (Sensitivity to naturalness) เป็นความสามารถในการใช้ภาษาให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับเจ้าของภาษา (A Native-like way) เช่น ในบทสนทนาที่

A: Why are you yelling?

B: Because I have much anger with him.

ประโยคที่ B เป็นผู้พูด เป็นประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ แต่เป็นภาษาที่ค่อนข้างแปลก โบราณ และไม่เป็นธรรมชาติ ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการตีความของผู้ฟังด้วย ลองเปรียบเทียบประโยค "I wish you wouldn't do that." กับประโยค "I would feel better by you're not doing that." หรือประโยค "I have my doubts." กับประโยค "I have several doubts." จะเห็นว่าประโยคแรกของทั้งสองประโยคจะมีความเป็นธรรมชาติมากกว่า และทำให้ผู้ฟังเข้าใจ ประโยคได้ดีกว่า

4.) ความสามารถในการตีความข้อความที่มีการอ้างอิงทางวัฒนธรรม และภาษาแบบอุปมาอุปไมย (Ability to interpret cultural references and figures of speech) เป็นความสามารถในการตีความข้อความที่มีการอ้างอิงกับความรู้ด้านวัฒนธรรม ซึ่งต้องมีความสามารถในการเข้าใจความหมายของคำศัพท์บางคำ เนื่องจากคำศัพท์นั้น ๆ มีที่มาจากวัฒนธรรมของชนชาตินั้น อาจเป็นคำที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ สถานที่ สถาบัน หรือ บุคคล เช่น ผู้ที่จะเข้าใจบทสนทนาที่ได้อีกคือเมื่อรู้ความหมายของคำว่า Waterloo ซึ่งหมายถึงความพ่ายแพ้ที่ก่อให้เกิดผลร้ายขึ้น

A: I hear John didn't do too well on his final exam.

B: Yeah, it turned out to be his Waterloo.

ในการตีความข้อความที่มีการอ้างอิงทางวัฒนธรรม ต้องมีความสามารถสูงกว่าความสามารถในระดับแปลความ เพราะหากผู้ฟังรู้ว่า Waterloo คืออะไร แต่ไม่รู้ความหมายแฝงก็จะไม่เข้าใจประโยคที่ B พูด เช่นกัน การตีความภาษาที่มีการใช้ภาษาอุปมาอุปไมยก็เช่นเดียวกัน ต้องอาศัยความรู้ที่สูงกว่าความรู้ระดับแปล เช่น ข้อความที่ใช้ศิลป์ในการประพันธ์แบบเกินจริง (Hyperboles) เช่น "I can think of a million good reasons for not smoking." หรือข้อความที่มีถ้อยคำประพันธ์แบบโบราณ (Cliche) เช่น "It's a jungle out there." ต้องใช้ความรู้มากกว่าระดับความหมายของคำ และไวยากรณ์มาตีความ ส่วนประโยคที่แสดงการเปรียบเทียบ (Similes) เช่น "The sound of tires on the hot tar was like a tearing of new silk." หรือประโยคอุปมา เช่น "The water sweats oil and tar." กระตุ้นให้ผู้อ่านมีจินตนาการมากกว่าการนึกถึงสิ่งของที่ยกมาเปรียบเทียบ

2. กลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ (Metacognitive strategies) หมายถึง กลวิธีในการคิดแก้ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นวิธีการสื่อสารโดยการใช้คำพูด และไม่ใช้คำพูด ซึ่งมีความสำคัญทัดเทียมกับ “ความรู้ทางภาษา” กระบวนการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบด้านการประเมิน (Assessment component) เป็นการประเมินเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการจะสื่อสาร และกิจกรรมการสื่อสารที่เสร็จสิ้นแล้ว ได้แก่

2.1.1 การประเมินสถานการณ์เพื่อคาดการณ์ว่า จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

2.1.2 การประเมินความรู้ทางภาษาและภูมิหลังของตนเอง รวมถึงการค้นหาความรู้ หรือ ภูมิหลังของผู้สนทนา ซึ่งจะช่วยให้ประสบความสำเร็จได้มากยิ่งขึ้น

2.1.3 การประเมินว่าเนื้อหาที่สื่อสาร ไปนั้นประสบความสำเร็จตามเป้าหมายมากน้อยเพียงใด การใช้ความสามารถด้านการประเมินอาจพบในสถานการณ์การบอกทิศทางไปยังสถานที่ใดสถานที่หนึ่งทางโทรศัพท์ ซึ่งผู้บอกทางต้องมีการประเมินความรู้เกี่ยวกับเส้นทาง และสถานที่สำคัญ ๆ ของเมืองของผู้สนทนาก่อน แล้วจึงบอกทางโดยเริ่มต้นจากจุดที่ทั้งสองฝ่ายรู้จัก การสื่อสารจึงประสบความสำเร็จ

2.2 องค์ประกอบด้านการตั้งเป้าหมาย (Goal-setting component) เป็นความสามารถในการตัดสินใจกำลังจะทำอะไร ได้แก่

2.2.1 การบอกความสามารถในการสื่อสารที่เป็นไปได้

2.2.2 การคัดเลือกเป้าหมายจากเป้าหมายทั้งหมดที่กำหนดไว้

2.2.3 การตัดสินใจว่าควร ใช้ความพยายามมากน้อยเพียงใด เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

2.3 องค์ประกอบด้านการวางแผน (Planning component) เป็นความสามารถในการตัดสินใจเกี่ยวกับความรู้ทางภาษาที่มีอยู่ องค์ประกอบด้านการวางแผนเป็นองค์ประกอบที่ต่อเนื่องจากองค์ประกอบด้านการประเมิน กล่าวคือ เมื่อผู้รับสารได้รับข้อมูล ก็จะต้องทำความเข้าใจ และใช้ความสามารถในการประเมินเนื้อหาดังกล่าว จากนั้นจึงวางแผนได้ตอบ องค์ประกอบด้านการวางแผน ได้แก่

2.3.1 การเลือกความรู้ทางภาษาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การสื่อสารประสบความสำเร็จ

2.3.2 การวางแผนในการใช้ความรู้เพื่อสร้างข้อความ หรือ ดีความข้อความ

จากความคิดของนักการศึกษาที่เกี่ยวกับสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร พงจะสรุปได้ว่าสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบด้วย ความรู้ทางภาษาซึ่งครอบคลุม

ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา ความรู้เกี่ยวกับการเรียบเรียงประโยค และความรู้ด้านการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมาย และกลวิธีการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน การตั้ง เป้าหมาย และการวางแผน

การสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ปัจจุบันนี้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ทางภาษาไปใช้ได้ในสถานการณ์ที่เป็นจริง นั่นหมายถึง ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร การเรียนการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารนั้น มีจุดมุ่งหมายสำคัญคือมุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับสภาพของสังคม ซึ่งนักภาษาศาสตร์หลาย ๆ ท่านได้กล่าวถึงลักษณะสำคัญของวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

แมรี ฟินอคเชียโร (Mary Finocchiaro, 1977 : 2-7) กล่าวถึงวัตถุประสงค์สำคัญของวิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่า คือการทำให้ผู้เรียนมีคุณสมบัติดังนี้

1. สามารถฟังและอ่าน โครงสร้างและศัพท์สำนวนได้เข้าใจ
2. สามารถเห็นความแตกต่างของรูปแบบภาษาทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งเข้าใจว่า รูปแบบภาษาแบบใดเป็นที่ยอมรับ หรือไม่เป็นที่ยอมรับในสถานการณ์ต่าง ๆ ของกลุ่มสังคมที่ต่างกันไป
3. มีทักษะในการพูดและเขียนประโยคต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการในการใช้ภาษา

คีท มอร์โรว์ (Keith Morrow, 1981 : 59-66) ให้ความเห็นว่าในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ผู้สอนต้องรู้ว่าในการเรียนการสอนนั้นมีจุดมุ่งหมายอะไร ผู้สอนจึงต้องวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดการสอนแต่ละคาบ เช่น ในการฝึกทักษะการฟังโดยการฟังพยากรณ์อากาศ อาจมีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกเวลาที่เหมาะสมในการเดินทาง และการฝึกทักษะพูดอาจมีวัตถุประสงค์เพื่อถามทิศทาง เป็นต้น การเลือกเนื้อหาในการสอนอาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัยและความสามารถของผู้เรียน นอกจากนี้ผู้สอนต้องมีเป้าหมายอย่างชัดเจนในการสอนแต่ละ

บทเรียน และต้องคำนึงว่าเมื่อการเรียนการสอนแต่ละบทเรียนจบลง ผู้เรียนต้องเห็นได้ชัดว่าตนเองสามารถทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเดิมทำไม่ได้ และสิ่งนั้นมีประโยชน์ต่อการสื่อสาร ดังนั้นการสอนโครงสร้างไวยากรณ์จะมีประโยชน์ได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงสิ่งนั้นกับกิจกรรมที่ใช้ในการสื่อสาร เช่น เมื่อผู้เรียนเรียนเรื่อง present simple tense เขาสามารถนำโครงสร้างไวยากรณ์นี้ไปใช้ตามเวลาที่สถานีรถไฟได้ เป็นต้น หลักการนี้ควรนำไปใช้กับการจัดกิจกรรมในห้องเรียน เช่น การใช้บทบาทสมมติ (Role play) ซึ่งจะเป็นกิจกรรมสื่อสารได้ก็ต่อเมื่อกิจกรรมนี้มีส่วนส่งเสริมการแสดงออกทางการสื่อสารที่แท้จริง โดยใช้ภาษาที่เรียน มิใช่เป็นเพียงการท่องจำเท่านั้น

2. ผู้สอนควรตระหนักว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการที่ไม่หยุดนิ่ง และมีพัฒนาการไปเรื่อย ๆ และไม่สามารถแยกออกเป็นส่วน ๆ ได้ โดยไม่ทำลายธรรมชาติของกระบวนการในการสื่อสาร แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนภาษาที่สูงกว่าระดับประโยค และเกี่ยวข้องกับภาษาที่ใช้ในสถานการณ์จริง เพราะฉะนั้นขั้นตอนในการสอนภาษาจึงต้องมีการวิเคราะห์ และการสังเคราะห์ ซึ่งการสอนแบบการสังเคราะห์ ได้แก่ การที่ผู้เรียนเรียนรูปแบบภาษาไปทีละแบบ หลังจากนั้นจึงนำรูปแบบภาษาที่เรียนมารวมกัน ส่วนการสอนแบบวิเคราะห์เน้นการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ และสามารถบอกได้ว่าการมีปฏิสัมพันธ์นั้นมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

3. กระบวนการสื่อสารมีความสำคัญเท่ากับรูปแบบของภาษา วิธีการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียน ในการสื่อสารจึงเป็นความพยายามที่จะจำลองกระบวนการของการสื่อสารให้มากที่สุด เพื่อให้การเรียนการสอนรูปแบบภาษาอยู่ในบริบทของการสื่อสาร กิจกรรมฝึกฝนทางภาษาจะมีลักษณะเพื่อการสื่อสารมากขึ้น หากมีปัจจัย 3 ประการดังนี้

3.1 ช่องว่างของข้อมูล (Information gap) เป็นการเติมข้อมูลในช่องว่างเพื่อให้เกิดการสื่อสาร ในสถานการณ์การสื่อสารที่เป็นจริงจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคล 2 คนขึ้นไป โดยคนใดคนหนึ่งจะทราบข้อมูลอย่างใดอย่างหนึ่ง ในขณะที่อีกคนหนึ่งไม่ทราบ จุดประสงค์ของการสื่อสารจึงเป็นการเติมช่องว่างของข้อมูลนี้ ลักษณะของกิจกรรมจึงต้องเป็นการให้ผู้เรียนบอกกับเพื่อนในสิ่งที่เพื่อนไม่รู้ เช่น ถ้าให้ผู้เรียนดูภาพเดียวกัน 2 คน แล้วให้ผู้เรียนคนหนึ่งถามว่า "Where is the dog?" ทั้ง ๆ ที่ตนเองก็รู้คำตอบแล้วเพราะเห็นจากภาพ กิจกรรมเช่นนี้ไม่ใช่การสื่อสาร เพราะไม่มีการเติมช่องว่างของข้อมูล แต่ถ้าผู้เรียนคนหนึ่งมีภาพหนึ่งและเพื่อนมีอีกภาพหนึ่งที่คล้ายคลึงกัน แต่มีบางสิ่งบางอย่างขาดหายไป และต้องถามจากเพื่อน คำถามนั้นก็จะเป็นคำถามเพื่อการสื่อสารโดยแท้จริง กิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูล ผู้สอนจึงควรสร้างสถานการณ์ที่มีช่องว่างของข้อมูล และกระตุ้นให้ผู้เรียนเติมช่องว่างของข้อมูลเหล่านี้ในลักษณะที่เหมาะสม

3.2 การเลือกสิ่งที่ต้องการพูด (Choice) ผู้ที่มีส่วนร่วมในการสนทนาควรมีโอกาสเลือกรื่องและวิธีการพูดด้วยตนเอง ผู้พูดจะเลือกทั้งความคิดที่ต้องการสื่อสาร และรูปแบบภาษาที่เหมาะสม ซึ่งคู่สนทนาไม่มีโอกาสทราบล่วงหน้าว่าผู้พูดจะพูดอะไร ดังนั้นหากผู้สอนจัดกิจกรรมที่มีการควบคุมการแสดงออกทางภาษาของผู้พูดและผู้ฟัง กิจกรรมนั้นก็จะเป็นการสื่อสารอย่างแท้จริง

3.3 ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ในการสื่อสารตามปกติคู่สนทนาควรได้รับข้อมูลย้อนกลับจากอีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะทำให้ผู้พูดรู้ว่าการสื่อสารของตนได้ผลหรือไม่ ถ้าคู่สนทนาแสดงท่าทางว่าไม่เข้าใจ ผู้พูดต้องหาวิธีการอื่นมาสื่อความหมาย เช่น การพูดซ้ำ การอธิบายเพิ่มเติมโดยใช้ท่าทางประกอบ เป็นต้น การที่ผู้พูดได้ข้อมูลย้อนกลับ ทำให้การสื่อสารเป็นไปอย่างค่องเนื่องและประสบความสำเร็จ

4. ผู้เรียนควรเรียนด้วยการกระทำ นั่นคือ การจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ผู้สอนควรมีบทบาทเป็นผู้คอยช่วยเหลือ แนะนำ และจัดสภาพแวดล้อมลดลดจนกิจกรรมการเรียนที่เหมาะสมให้แก่ผู้เรียน การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้เรียนได้มีการทำกิจกรรม ซึ่งกิจกรรมนั้นควรมีลักษณะที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษา การที่ผู้เรียนได้มีโอกาสใช้ภาษานอกจากจะเป็นการเรียนรู้อุปกรณ์ของภาษาแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้นำรูปแบบภาษานั้นมาใช้เพื่อสื่อความหมายด้วย

5. การแก้ไขข้อผิดพลาดทางไวยากรณ์ไม่จำเป็นต้องกระทำเสมอไป การเรียนภาษาในอดีตผู้สอนจะแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง การกระทำเช่นนั้นก่อให้เกิดผลเสียมากกว่าผลดี เพราะทำให้ผู้เรียนไม่ได้ใช้ความรู้ทางภาษาที่เรียน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเชื่อว่า การที่ผู้เรียนมีอิสระในการใช้ภาษาย่อมมีข้อผิดพลาดเกิดขึ้นได้บ้าง ซึ่งข้อผิดพลาดนี้ถือว่าเป็นลักษณะทางภาษาที่มีการยืดหยุ่นได้ และส่งผลดีต่อผู้เรียน

ไมเคิล คานาล (Micheal Canale, 1983 : 17-19) กล่าวถึงแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่าเป็นการบูรณาการสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยผู้สอนควรคำนึงถึงหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. องค์ประกอบของความสามารถทางภาษา ประกอบด้วย ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์สังคม ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของข้อความ และความสามารถด้านกลวิธีในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร แม้ว่ายังไม่มียุทธศาสตร์ที่จะพิสูจน์ได้ว่า ในการสื่อสารนั้นความรู้ในด้านไวยากรณ์มีความสำคัญมากหรือน้อยกว่าความรู้ในด้านอื่น ๆ จุดหมายหลักของแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารจึงเป็นการช่วยให้เกิดการบูรณาการความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยให้ความสำคัญกับองค์ประกอบต่าง ๆ เท่าเทียมกัน

2. ความต้องการที่จะสื่อสาร แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ต้องมีพื้นฐานและตอบสนองต่อความต้องการในการสื่อสาร และความสนใจของผู้เรียน โดยที่จะต้องระบุนรายละเอียด

เกี่ยวกับความสามารถในแต่ละด้านให้ชัดเจน ได้แก่ ความสามารถด้านไวยากรณ์ เช่น มีการระบุระดับความถูกต้องที่ต้องการของไวยากรณ์ในแต่ละสถานการณ์ ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ สังคม เช่น การระบุสภาพการ (Setting) หัวข้อในการสนทนา และหน้าที่ทางภาษาที่ใช้บ่อย ความสามารถด้านความสัมพันธ์ของข้อความ เช่น ประเภทของข้อความที่ใช้ และความสามารถด้านกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เช่น ใช้คำศัพท์ที่ง่ายขึ้นในกรณีที่ไม่มีคำชำนาญในการใช้ภาษามากพอ เป็นต้น ในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สื่อสารในสถานการณ์ที่เป็นจริงมากที่สุด

3. การปฏิสัมพันธ์ที่สมจริงและมีความหมาย ผู้เรียนต้องมีโอกาสเข้าร่วมการปฏิสัมพันธ์อย่างมีความหมายกับคู่สนทนาที่มีความพร้อมเพื่อตอบสนองความต้องการในการสื่อสาร และความสนใจของผู้เรียนในสถานการณ์การสื่อสารทางภาษาที่สมจริง หลักการข้อนี้มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมในชั้นเรียน และการทดสอบด้วย เช่น การทดสอบโดยการให้เขียนตอบ และการทดสอบฟัง-พูด โดยการให้เทปบันทึกเสียง ซึ่งการทดสอบลักษณะนี้ มักไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองใช้ทักษะในการสื่อสารในสถานการณ์ที่สมจริง ผู้สอนควรมีกิจกรรมการทดสอบที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์อย่างมีความหมาย และใช้สื่อที่สมจริง

4. การใช้ภาษาแม่ของผู้เรียน ในระยะเริ่มต้นของการเรียนภาษาที่สอง การพัฒนาภาษาของผู้เรียนจะพัฒนาโดยอาศัยภาษาแม่เป็นพื้นฐาน ดังนั้นการฝึกการสื่อสารในภาษาที่สอง จึงควรนำความรู้หรือลักษณะทางภาษาที่คล้ายคลึงกันระหว่างสองภาษามาใช้ และสอดแทรกความรู้ที่เป็นสิ่งใหม่สำหรับผู้เรียนลงไป เช่น การสอนเรื่องการทักทาย ควรมีการเปรียบเทียบให้ผู้เรียนเห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของกฎเกณฑ์ทางสังคมในภาษาแม่ของผู้เรียน และในภาษาที่เรียน การจัดการเรียนการสอนโดยการนำเสนอประเด็นที่คล้ายคลึงกันจะง่ายต่อการเรียนรู้

5. การใช้หลักสูตรแบบกว้าง จุดประสงค์ของการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารเน้นการให้ข้อมูลข่าวสาร (Information) ดังนั้นจึงควรมีการฝึกฝน และเสริมสร้างประสบการณ์ที่จำเป็นให้แก่ผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการในการสื่อสารภาษาที่สอง นอกจากนั้นควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับภาษา และวัฒนธรรมแก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวาง การจัดการเรียนการสอนโดยยึดหลักสูตรแบบกว้างนี้จะทำให้การบูรณาการความรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของความสามารถในการสื่อสารในภาษาที่สองเป็นไปได้ง่ายขึ้น

สมิตรา อังวัฒนากุล (2535 : 109-112) กล่าวถึงวิธีสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสารว่า ผู้สอนต้องคำนึงถึงหลักการสำคัญ ๆ ดังนี้

1. ต้องให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร ผู้สอนต้องบอกให้ผู้เรียนทราบถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการเรียนแล้วสามารถทำบางสิ่งบางอย่างได้เพิ่มขึ้น นั่นคือสามารถสื่อสารได้ตามที่ตนต้องการ เช่น ในทักษะอ่าน เมื่อเรียน หรือฝึกแล้ว ผู้เรียนสามารถอ่านคำแนะนำนำวิธีการใช้อุปกรณ์บางอย่างได้ หรือในทักษะพูด ผู้เรียนสามารถพูดถามทางไปสถานที่ที่ต้องการจะไปได้ เป็นต้น
2. ไม่ควรสอนภาษาโดยแยกเป็นส่วน ๆ เพราะไม่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้ดีเท่ากับการสอนในลักษณะบูรณาการ ในชีวิตประจำวันการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มักต้องใช้หลายทักษะรวม ๆ กันไป และในบางครั้งต้องอาศัยกรีธาทำทางประกอบ ดังนั้นผู้เรียนภาษาที่ควรจะได้ทำพฤติกรรม เช่นเดียวกับในชีวิตจริง ผู้เรียนควรจะได้ฝึกและใช้ภาษาในลักษณะของทักษะรวมตั้งแต่เริ่มต้น
3. ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมทางภาษา กิจกรรมดังกล่าว ควรมีลักษณะเหมือนในชีวิตประจำวันให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง กิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information gap) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมที่สุด เพราะผู้เรียนที่ทำกิจกรรมนี้จะไม่ทราบข้อมูลของอีกฝ่ายหนึ่ง จึงจำเป็นต้องสื่อสารกันเพื่อให้ได้ข้อมูลตามที่ต้องการ กิจกรรมในลักษณะนี้จึงมีความหมายและใกล้เคียงกับการสื่อสารในชีวิตจริงมาก นอกจากนี้ในการทำกิจกรรมการใช้ภาษา ควรให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเลือกใช้ข้อความที่เหมาะสมกับบทบาทและสถานการณ์ด้วย นั่นคือผู้เรียนต้องได้เรียนรู้ความหมายของสำนวนภาษาในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน
4. ต้องให้ผู้เรียนฝึกใช้ภาษามาก ๆ การที่ผู้เรียนจะสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้นั้น นอกจากผู้เรียนต้องทำกิจกรรมการใช้ภาษาดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีโอกาสได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ด้วย ดังนั้น นอกจากกิจกรรมการหาข้อมูลที่ขาดหายไป (Information gap) แล้ว กิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นงานคู่หรืองานกลุ่ม เช่น เกม (Games) การแก้ปัญหา (Problem solving) และการแสดงบทบาทสมมติ (Role play) มีบทบาทสำคัญที่สุด
5. ต้องไม่กลัวว่าผู้เรียนจะใช้ภาษาผิด แนวการสอนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้ความสำคัญกับการใช้ภาษา (Use) มากกว่าวิธีใช้ภาษา (Usage) ด้วยเหตุนี้ผู้สอนจึงไม่ควรแก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น เช่น ข้อผิดพลาดที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิด หรือข้อผิดพลาดที่เกิดซ้ำบ่อย ๆ มิฉะนั้นอาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจ และไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารควรให้ความสำคัญในเรื่องความคล่องแคล่วในการใช้ภาษา (Fluency) เป็นอันดับแรก ซึ่งภาษาที่ใช้อาจจะไม่ถูกต้องนักแต่สื่อความหมายได้ ส่วนความถูกต้องของการใช้ภาษา (Accuracy) ก็ควรคำนึงถึงด้วยเช่นกัน

อาจสรุปได้ว่า การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ผู้สอนควรคำนึงถึงการให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยฝึกในลักษณะทักษะสัมพันธ์ (Integrated skill) โดยผู้สอนมีหน้าที่จัดกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้มีการฝึกฝน เช่น การสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้สนทนากัน เป็นต้น การจัดกิจกรรมเช่นนี้จะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สำหรับขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีนักการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาได้นำเสนอไว้ดังนี้

โรเจอร์ สก็อต (Roger Scott, 1981 : 70-77) กล่าวถึงขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารว่ามี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. บอกวัตถุประสงค์ (Stating your objectives) ก่อนการเรียนการสอนทุกครั้ง ผู้สอนต้องบอกผู้เรียนถึงสิ่งที่จะเรียน เช่น คาบเรียนนี้จะเรียนเรื่องการขอร้อง การให้คำแนะนำ หรือ การขอโทษ เป็นต้น การบอกวัตถุประสงค์สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ในเรื่องการกล่าวขอโทษ ผู้สอนอาจแสดงภาพการ์ตูนที่คนหนึ่งทำกาแฟหกรดผู้อื่น แล้วถามผู้เรียนว่าคนที่ทำผิดควรพูดอย่างไร หากผู้เรียนไม่รู้ว่าควรพูดอย่างไร ผู้เรียนก็จะรู้ว่าตนมีปัญหาและต้องเรียนรู้ในเรื่องนี้ การเรียนการสอนก็就会有ความหมายต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

2. ใช้รูปแบบภาษาในบริบท (Contextualisation) ผู้สอนแสดงให้ผู้เรียนเห็นว่า หน้าที่ทางภาษาแต่ละอย่างสามารถแสดงออกมาได้หลากหลายรูปแบบ และความหมายของประโยคหนึ่งก็อาจแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับผู้พูด วิธีการพูด และเวลาขณะที่กำลังพูด การสอนโดยการใช้รูปแบบภาษาในบริบทจะทำให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในสถานการณ์ที่เป็นจริงและถูกต้องตามกาลเทศะ เนื้อหาที่ผู้สอนนำเสนอในขั้นนี้ ผู้สอนจะกำหนดสถานการณ์ขึ้นว่า คู่สนทนาเป็นใคร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร มีวัตถุประสงค์อะไรในการสนทนา เกิดอะไรขึ้นก่อนหน้าที่จะพูดคุยกัน และพูดกันในสถานที่ใด เป็นต้น

3. ฝึกและถ่ายโอน (Practice and transfer) การฝึกควรมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ และรูปแบบภาษาที่นำมาฝึกควรเป็นไปตามหน้าที่ทางภาษา การฝึกควรกระทำทันทีหลังจากการนำเสนอเนื้อหาโดยเริ่มจากการพูดพร้อม ๆ กันเกี่ยวกับภาษาที่เรียน จากนั้นจึงให้ตอบทีละคน ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนพูดซ้ำแล้วจึงให้ผู้เรียนถามคำถาม หรือบางครั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบทีละคน และเมื่อเห็นว่าผู้เรียนสามารถโต้ตอบกันได้ ผู้สอนจึงให้ผู้เรียนจับคู่กัน และให้ฝึกสนทนาโดยผลัดเปลี่ยนบทบาทกัน เนื้อหาที่นำมาฝึกกำหนดให้คู่สนทนาแทนคำลงในประโยค การฝึกเช่นนี้ทำให้เกิดช่องว่างของข้อมูล เช่น นักเรียนคนที่ 1 ต้องตัดสินใจว่าจะถามอะไร ในขณะที่นักเรียนคนที่ 2 ก็ไม่รู้ว่าเพื่อนจะถามอะไร ในกรณีนี้การตอบของนักเรียนคนที่ 2 ขึ้นอยู่กับ

คำถามของนักเรียนคนที่ 1 จะเห็นได้ว่าการสนทนาแบบนี้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกสิ่งที่จะพูด ผู้สอนเป็นเพียงผู้สนับสนุน และวางโครงเรื่อง ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดเนื้อหาในการสนทนา เช่น เมื่อผู้เรียนได้ฝึกเกี่ยวกับการถามสถานที่ และการบอกทิศทางแล้ว ครูจะให้ผู้เรียนคนหนึ่งซึ่งมีรายชื่อสถานที่ เป็นผู้ถามเพื่อนที่มีแผนที่ว่าสถานที่ที่ตนต้องการ ไปอยู่ที่ใด นอกจากนั้น การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารยังให้ความสำคัญกับเกม และการแสดงบทบาทสมมติ และมีการสนับสนุนให้ผู้เรียนฝึกภาษาที่ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริง สามารถเลือกสิ่งที่จะพูดได้ด้วยตนเอง และมีการตอบสนอง เกณฑ์ที่จะบ่งบอกว่าผู้เรียนประสบความสำเร็จในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารก็คือการที่ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้สอดคล้องและเหมาะสมกับช่องว่างของข้อมูล และสามารถตอบสนองได้ดี เพราะการที่จะใช้ภาษาให้ได้ดีนั้น ผู้เรียนต้องสามารถใช้ภาษาได้อย่างเหมาะสม และเป็นที่ยอมรับของเจ้าของภาษา มิใช่เพียงแต่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 112-115) ได้สรุปขั้นตอนในการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. ขั้นเสนอเนื้อหา (Presentation or introducing new language) ผู้สอนจะให้ข้อมูลทางภาษาแก่ผู้เรียน ซึ่งผู้สอนนำเข้าสู่เนื้อหา (Lead-in) โดยเสนอปริบทหรือสถานการณ์แก่ผู้เรียน โดยการใช้รูปภาพ การเล่าเรื่องให้ฟัง เป็นต้น จากนั้นจึงเสนอเนื้อหาทางภาษาแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนฟังหรืออ่าน เนื้อหาที่นำเสนอควรมีปริบท หรือสถานการณ์กำกับอยู่ด้วยอาจเป็นเรื่องราวหรือการสนทนา แต่ไม่ควรเป็นประโยคเดี่ยว ๆ และเนื้อหานี้นอกจากจะมีคำศัพท์ และรูปแบบภาษาที่ต้องการนำมาสอนแล้ว ควรมีคำศัพท์หรือรูปแบบภาษาที่ผู้เรียนเคยเรียนรู้มาแล้วบ้าง เพื่อช่วยให้เข้าใจเรื่องที่ฟังหรืออ่านได้มากขึ้น จากนั้นผู้สอนกระตุ้นการเรียนรู้ (Elicitation) โดยการตรวจสอบว่าผู้เรียนเข้าใจเรื่องที่อ่านหรือฟังมากน้อยเพียงใด เช่น การตั้งคำถามให้ตอบหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนพูด นอกจากนี้ผู้สอนยังต้องอธิบาย และแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาภาษามีรูปแบบ ความหมาย และวิธีการใช้อย่างไร ถ้าจำเป็นอาจต้องมีการอธิบายโดยใช้ภาษาแม่ก็ได้

2. ขั้นการฝึก (Practice/Controlled practice) ขั้นการฝึกเป็นขั้นตอนที่ให้ผู้เรียนฝึกภาษาที่เรียนรู้ใหม่ในลักษณะของการฝึกแบบควบคุม (Controlled practice) ซึ่งในขั้นเริ่มแรกมักใช้วิธีการฝึกแบบกลไก (Mechanical drill) หรือบางครั้งเรียกว่าการฝึกซ้ำๆ (Repetition drill) คือการให้นักเรียนฝึกซ้ำๆ ตามตัวอย่าง จนกระทั่งสามารถจดจำและใช้รูปแบบภาษานั้นได้ นอกจากนั้นผู้สอนต้องให้ข้อมูลป้อนกลับแก่ผู้เรียนแต่ละคน เพื่อให้ผู้เรียนรู้ว่าคนใช้ภาษาได้ถูกต้องหรือไม่ และมีการตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนในด้านความหมาย โดยให้ผู้เรียนตอบคำถามง่ายๆ ว่า ใช่-ไม่ใช่ หรือถูก-ผิด เป็นต้น การฝึกแบบควบคุมนี้เน้นความถูกต้องของรูปแบบภาษาเป็นสำคัญ ฉะนั้นการฝึกในขั้นตอนนี้ควรใช้เวลาเพียงเล็กน้อยเท่านั้น

3. ขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Production/Free practice) การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นหนึ่งของการจัดการเรียนการสอน เพราะการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารมีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักเรียนได้ลงใช้ภาษาในสถานการณ์ต่างๆด้วยตนเอง วิธีการฝึกมักฝึกในรูปแบบของการทำกิจกรรมต่างๆ โดยผู้สอนเป็นผู้ริเริ่มหรือจัดการขั้นเริ่มต้นของกิจกรรมให้ เช่น อธิบายวิธีทำกิจกรรม จัดกลุ่มผู้เรียน หลังจากนั้นผู้เรียนจะเป็นผู้ทำกิจกรรมเองทั้งหมด ผู้สอนจะคอยให้คำแนะนำช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนมีปัญหาในการทำกิจกรรมและเป็นผู้ให้ข้อมูลป้อนกลับ และประเมินผลในการทำกิจกรรมภายหลัง

สรุปได้ว่าการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญได้แก่ ขั้นเสนอเนื้อหา ซึ่งเป็นขั้นที่ผู้สอนบอกวัตถุประสงค์ในการสอน และข้อมูลทางภาษาที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้รวมทั้งแนวทางการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ขั้นการฝึก เป็นขั้นที่ผู้เรียนเริ่มฝึกใช้ภาษาโดยมีการควบคุม การฝึกนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนจดจำรูปแบบภาษาโดยการฝึกซ้ำๆ และขั้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร เป็นขั้นตอนที่มุ่งให้ผู้เรียนนำประสบการณ์ทางภาษาที่เรียนรู้ในชั้นเรียนไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ โดยครูเป็นผู้กำหนดกิจกรรมแล้วให้ผู้เรียนสื่อสาร โดยใช้ความรู้ทางภาษาที่เรียนมา

กิจกรรมที่ใช้ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

ในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร กิจกรรมจัดว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการที่จะดำเนินการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เนื่องจากการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนจะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาอย่างมีความหมาย ซึ่งสุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 121-122) ได้สรุปประโยชน์ของกิจกรรมไว้ดังนี้

1. กิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา ผู้เรียนมีโอกาสนำความรู้ทางภาษาในด้านต่าง ๆ เช่น เสียง ศัพท์ โครงสร้าง มาใช้ประกอบกันเพื่อให้สื่อความหมายได้ตามที่ต้องการ
2. กิจกรรมช่วยให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนภาษา เพราะการทำกิจกรรมเป็นการฝึกใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนเห็นว่าการเรียนรู้อาเซียนั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง นอกจากนี้การจัดกิจกรรมมักให้ผู้เรียนทำงานเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม ทำให้ผู้เรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้เกิดแรงจูงใจในการฝึกใช้ภาษามากกว่าการให้ทำงานพร้อมกันทั้งชั้นแบบเดิม ซึ่งมักจะมีผู้เรียนเพียงไม่กี่คนที่มีส่วนร่วมในการฝึกใช้ภาษาอย่างจริงจัง

3. กิจกรรมช่วยให้การเรียนภาษาเป็นไปอย่างธรรมชาติ ทั้งนี้เพราะผู้ที่เรียนจะเกิดการเรียนรู้เมื่อได้ลองทำบางสิ่งบางอย่างด้วยตนเอง กิจกรรมจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษาเอง จึงเป็นการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ

4. กิจกรรมช่วยสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ในการทำกิจกรรมผู้เรียนจะได้สร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกันในระหว่างผู้เรียนด้วยกันกับครูผู้สอน ซึ่งความสัมพันธ์นี้ก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้น การสื่อสารระหว่างนักเรียนเป็นไปโดยอิสระมากกว่าการฝึกใช้ทีละคน

นอกจากนี้ อรุณี วิริยะจิตรา (2532, 79-95) ได้กล่าวถึง กิจกรรมว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในกระบวนการเรียนการสอนภาษา กิจกรรมที่ดีจะขึ้นอยู่กับลักษณะของกิจกรรม และลักษณะของการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. ลักษณะของกิจกรรม

- 1.1 กิจกรรมต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของบทเรียน
- 1.2 กิจกรรมต้องมีจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
- 1.3 กิจกรรมต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความจำเป็นที่จะต้องใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย
- 1.4 กิจกรรมที่ควรมีต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับรู้ผลของการสื่อความหมาย
- 1.5 กิจกรรมควรมีลักษณะท้าทายและน่าสนใจ
- 1.6 กิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเนื้อหาหรือรูปแบบภาษาตามที่ต้องการ
- 1.7 กิจกรรมควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่

2. ลักษณะของการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถทำได้หลายลักษณะ ดังนี้

2.1 การจัดกิจกรรมแบบทำคนเดียว (Individual work) กิจกรรมแบบนี้จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน กิจกรรมแบบทำคนเดียวเป็นงานที่ผู้เรียนแต่ละคนต้องคิด และทำด้วยตนเอง ดังนั้นกิจกรรมนี้ผู้สอนสามารถจัดให้ตรงกับความสามารถของแต่ละคนได้ และทำให้ผู้สอนเห็นความสามารถและจุดอ่อนของผู้เรียนแต่ละคนได้ชัดเจน นอกจากนี้กิจกรรมแบบทำคนเดียวยังเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกทำกิจกรรมในรูปแบบที่ตนต้องการ กิจกรรมที่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมแบบนี้ เช่น การอ่านหรือฟังข้อความต่าง ๆ แล้วทำแบบฝึกหัดที่ให้ไว้ การเขียนอธิบายรูปภาพหรือแผนภูมิต่าง ๆ การเล่นเกมประเภทปริศนาอักษรไขว้ เป็นต้น

2.2 การจัดกิจกรรมแบบคู่ (Pair work) กิจกรรมแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับการจัดกิจกรรมแบบคู่ เช่น การถามหาข้อมูลที่ขาดหายไปจากผู้เรียนที่เป็นคู่ของตน การทำตามคำสั่ง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เป็นต้น

2.3 การจัดกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (Group work) กิจกรรมแบบนี้เป็นการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกชั้นเรียน คือผู้เรียนต้องฟังผู้อื่น และมีการแสดงความคิดเห็น หรือการร่วมกันตัดสินใจ การจัดกลุ่มควรให้มีผู้เรียน 3-6 คน ในแต่ละกลุ่ม กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแบบกลุ่ม เช่น การอภิปราย บทบาทสมมติ การเล่นเกม การช่วยกันหาข้อมูลเพื่อมาเขียนรายงาน เป็นต้น

2.4 การจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น (Class work) กิจกรรมแบบนี้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้สอน เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนทำพร้อม ๆ กันทั้งชั้น กิจกรรมที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมแบบทำร่วมกันทั้งชั้น เช่น การฝึกการอ่านออกเสียง การทำตามคำสั่งของผู้สอน การฟัง การอ่าน และการทำแบบฝึกหัดไปพร้อม ๆ กันทั้งชั้นเรียน เป็นต้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมในชั้นเรียนผู้สอนจึงควรคำนึงถึงลักษณะของกิจกรรมและลักษณะของการจัดกิจกรรม เพื่อให้การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้มากขึ้น

กิจกรรมที่อาจจัดในชั้นเรียนได้เช่น บทบาทสมมติซึ่ง กิล สเตอว์ริจ (Gill Sturtridge, 1984 : 126-130) กล่าวถึง บทบาทสมมติ (Role play) ว่าเป็นกลวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการสอนภาษาตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร เพราะบทบาทสมมติจะช่วยให้การสื่อสารในชั้นเรียนมีความสมจริงมากขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าการพูดและการสนทนากับผู้เรียนคนอื่น ๆ เป็นสิ่งที่มีความหมาย ในการทำกิจกรรมบทบาทสมมติ ผู้เรียนจะต้องมีอิสระในการเลือกสิ่งที่จะพูดพอสมควร คือ ผู้เรียนสามารถจะเลือกภาษาที่จะใช้และเลือกบทบาทหรือสถานการณ์ที่แต่ละคนต้องการได้บ้าง บทบาทสมมติต่างจากการฝึกสนทนา แบบมีการควบคุม (The controlled practice) กล่าวคือ การฝึกสนทนาแบบมีการควบคุม ผู้เรียนไม่สามารถใช้ความคิดของตนเองเท่ากับบทบาทสมมติ เพราะการฝึกสนทนาแบบมีการควบคุมเพียงแต่ให้ผู้เรียนเติมคำในช่องว่าง หรือแทนที่คำที่กำหนดให้เท่านั้น

นอกจากกิจกรรมดังกล่าวแล้ว กิจกรรมอีกประเภทหนึ่งที่เหมาะสมในการจัด ในชั้นเรียนก็คือเกมซึ่ง อาลัน มาเลย์ (Alan Maley, 1981 : 137-147) กล่าวถึง การใช้เกมและกิจกรรมที่คล้ายเกมว่า ทำให้เกิดการเรียนรู้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เป็นอย่างดี ข้อดีของเกมที่ต่างจากกิจกรรมอื่น ๆ ก็คือ สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมทางภาษาที่เป็นธรรมชาติ เกมเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ลักษณะเด่นของเกม คือการเน้นการแก้ปัญหา และการใช้ประโยชน์จากช่องว่างของข้อมูล (Information gap) การจัดกิจกรรมโดยการใช้เกม ผู้เรียนต้องอาศัยการ

สังเกต ความจำ การตีความ การเอา รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่ม นอกจากนี้ผู้เรียน
ยังต้องอาศัยการถ่ายโอนข้อมูล การตัดสินใจ และการคิดเชิงเหตุผล

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนผู้สอนยังต้องคำนึงถึงสื่อที่จะนำมาใช้ในการจัด
กิจกรรมนั้น ๆ สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 115) กล่าวถึงการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมว่า ควรใช้สื่อ
ที่เป็นของจริง (Authentic materials) เพื่อแก้ไขปัญหาการที่นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในชั้น
เรียนไปใช้ภายนอกได้ และเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนเรียนภาษาอย่างเป็นธรรมชาติในสถานการณ์
ต่าง ๆ วิธีการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมักใช้สื่อจริงในการสอน ผู้สอนอาจจัดข้อความที่ปรากฏใน
หนังสือพิมพ์จริงมาสอน และให้การบ้านโดยให้ผู้เรียนฟังการพูดจากวิทยุ หรือโทรทัศน์จริง ๆ เช่น
การพยากรณ์อากาศ อย่างน้อยก็ควรเป็นสื่อที่นำมาจากภาษาที่ใช้จริง อีกวิธีหนึ่งซึ่งสามารถนำมาใช้
ได้ คือ สื่อที่ไม่มีข้อความ หรือ ที่ไม่ต้องใช้ภาษามากนักแต่ต้องสามารถนำมาอภิปรายได้อย่าง
กว้างขวาง เช่น เมนูอาหาร ตารางเวลา เป็นต้น และ คริสตอฟ เอเดลฮอฟ (Christoph Edelholf,
1981 : 49-62) กล่าวถึง การสอนภาษาต่างประเทศว่าแต่เดิมมักนำความเรียงเป็นตอน ๆ มาใช้ใน
การสอน ถ้าเรื่องที่น่าสนใจระดับของผู้เรียน ผู้สอนก็จะปรับให้สั้นลง และเปลี่ยนไปใช้ภาษาที่
ง่ายขึ้น ทำให้ผู้เรียนต้องเลียนแบบรูปแบบภาษาที่มีลักษณะไม่ต่อเนื่อง และขาดความสมจริงในการ
ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามแบบฉบับของเจ้าของภาษา เพราะฉะนั้นหนังสือที่ผู้สอนนำมาใช้สอน
ควรประกอบด้วย เนื้อหาหลาย ๆ ประเภท ที่สะท้อนภาพการสื่อสารที่เป็นจริง ผู้สอนอาจคัดเลือก
เนื้อหาจากวัสดุสารต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

รายงานข่าวจากหนังสือพิมพ์	โทรเลข
โฆษณา	รายงานข่าวทางวิทยุ
รายงานการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์	บทสัมภาษณ์
รูปภาพ	บทวิจารณ์ภาพยนตร์
เรื่องสั้น	บทละครทางวิทยุ

วัสดุสารเหล่านี้ มีลักษณะของการสื่อสารที่สมจริง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนภาษาอย่างมีเป้าหมายเพราะ
ผู้เรียนได้รับข้อมูลจากหลายแหล่ง และสามารถนำไปถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้ นอกจากนี้การนำสื่อผสม
(Multi-media package) เช่น ภาพยนตร์ หรือวีดิทัศน์ มาใช้ก็จะให้ประโยชน์แก่ผู้เรียนได้มาก เนื่อง
จากผู้เรียนจะเกิดการเคลื่อนไหวของการสื่อสารระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ ผู้เรียน
สามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ด้านภาพและเสียงเข้าด้วยกัน และผู้เรียนเห็นว่าผู้พูดคือใคร มี
ลักษณะอย่างไร แต่งกายอย่างไร มีอายุประมาณเท่าไร มีอารมณ์อย่างไร และกิริยาอาการที่แสดง

ออกมาสอดคล้อง หรือขัดแย้งกับสิ่งที่พูดหรือไม่ สำหรับสื่อประเภทตำรา ผู้ผลิตควรจัดทำตำราที่มีเนื้อหาในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น มีบทความที่ตัดตอนมาจากหนังสือพิมพ์ ไปสเตอร์ ตัวตารางเวลา ข้อเสนอแนะในการใช้เครื่องจักร โฆษณา แผนภูมิ เป็นต้น การใช้วัสดุสารดังกล่าวทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ผ่านสื่อที่มีเนื้อหาตรงกับสภาพความเป็นจริง นอกจากนี้การใช้วัสดุสารในการเรียนการสอนภาษา ยังเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะนำความรู้ในการสื่อสารไปใช้ในสถานการณ์จริง เช่น ผู้เรียนอาจเขียนจดหมายโต้ตอบกับเจ้าของภาษาได้ เป็นต้น

อาจสรุปได้ว่า กิจกรรมหรือสื่อที่เหมาะสมสำหรับการนำมาใช้ใน การสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ควรมีลักษณะที่สมจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้สื่อสารในสถานการณ์จริงได้ นอกจากนี้การจัดกิจกรรมควรมีลักษณะ 3 ประการ คือ มีข้อมูลที่ขาดหายไป มีตัวเลือก และ ข้อมูลป้อนกลับ เช่น กิจกรรมบทบาทสมมติ และเกมทางภาษา เป็นต้น

การทดสอบสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

การสอนและการทดสอบเป็นสิ่งที่ควบคู่กันในการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศ จนถือได้ว่าการทดสอบเป็นทักษะอย่างหนึ่งของการสอน ดังนั้นรูปแบบของการทดสอบจึงต้องสอดคล้องกับรูปแบบการสอน (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 : 202) รูปแบบของข้อสอบวัดสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหลายรูปแบบ ซึ่งรูปแบบที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย ได้แก่ ข้อสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple-choice items) และข้อสอบชนิดตอบคำถามแบบสั้น (Short answer items) ซึ่งซีริล เจ เวียร์ (Cyril J Weir, 1990 : 43-45) ได้กล่าวถึงรูปแบบของข้อสอบสองประเภทนี้ว่า

1. ข้อสอบชนิดเลือกตอบ (Multiple-choice items) เป็นข้อสอบที่ผู้เข้าสอบต้องเลือกคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียวจากตัวเลือกที่กำหนดให้ 4-5 ตัวเลือก การให้คะแนนสำหรับข้อสอบชนิดนี้สามารถทำได้ง่ายรวดเร็ว มีความเที่ยงตรง และมีประสิทธิภาพ
2. ข้อสอบชนิดตอบคำถามแบบสั้น (Short answer items) เป็นข้อสอบที่ผู้ตอบอาจตอบคำถามเป็นคำๆเดียว หรือเติมข้อความในส่วนที่ขาดหายไป ซึ่งอาจมีการเติมหลายๆคำ หรือเป็นประโยค ข้อสอบชนิดนี้มีข้อดีคือผู้เข้าสอบมีอิสระในการเขียนคำตอบ สามารถวัดได้ว่าผู้เข้าสอบมีความเข้าใจในเนื้อหาของข้อความที่ทดสอบนั้นๆ เพราะไม่มีตัวเลือกกำหนดให้ สามารถใช้คำถามได้เป็นจำนวนมากเพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการทดสอบ การให้คะแนนทำได้อย่างยุติธรรม เนื่องจากมีคำตอบที่ถูกต้องในการตรวจให้คะแนน และในการทดสอบที่ต้องการให้ตอบแบบสรุปอ้างอิง ลำดับเหตุการณ์ เปรียบเทียบและสรุปใจความสำคัญ ถ้าใช้คำถามที่ให้ผู้ตอบหาคำตอบที่ถูกต้องด้วยตนเอง การทดสอบแบบนี้จะมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รีเบคกา เอ็ม วาเลทท์ (Rebecca M. Valette, 1981 : 169-173) ได้กล่าวถึงการทดสอบสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารว่า แบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาแบบรวม (Integrative or global tests)
2. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete point tests)

จากการแบ่งลักษณะของการทดสอบสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารดังกล่าว ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงรายละเอียดของข้อสอบแต่ละลักษณะ ดังนี้

1. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาแบบรวม

อาเธอร์ ฮิวส์ (Authur Hughes, 1989 : 59-72) กล่าวถึงรูปแบบของการทดสอบที่เหมาะสมในการทดสอบสมรรถนะทางภาษาแบบรวมว่า ได้แก่ แบบสอบโคลซ (Cloze) แบบสอบซี (C-Test) และการเขียนตามคำบอก (Dictation)

1.1 แบบสอบโคลซ (Cloze) เป็นลักษณะการทดสอบที่ผู้เรียนจะต้องใช้ความสามารถทางภาษาหลาย ๆ ด้าน ในการหาคำมาเติมในช่องว่าง แบบสอบโคลซจัดว่าเป็นแบบสอบที่มีข้อดีหลายประการดังนี้

- 1.1.1 การสร้าง การจัดการทดสอบและการตรวจให้คะแนนทำได้ง่าย
- 1.1.2 ในการใช้แบบสอบโคลซเพื่อวัดความสามารถทางภาษาของผู้เรียน ไม่ว่าจะผู้ออกข้อสอบจะเลือกความเรียงเรื่องใดมาใช้ทดสอบ และเลือกตัดคำใดออกไปก็ตาม ผลที่ได้จะมีความตรงและความเที่ยงไม่ต่างกัน อย่างไรก็ตามการทดสอบแบบ โคลซก็ยังมีข้อจำกัดหลายประการ ดังนี้

- 1.) แม้ว่าแบบสอบโคลซจะวัดความสามารถในการใช้ภาษาได้ลึกก็ตาม แต่ไม่อาจระบุได้อย่างชัดเจนว่า ความสามารถดังกล่าวเป็นความสามารถในการใช้ภาษาในทักษะใด
- 2.) งานวิจัยบางเรื่องชี้ให้เห็นว่าการใช้ข้อความที่ต่างกัน ก็จะได้ผลแตกต่างกัน รวมทั้งการตัดคำต่างกันข้อความเดียวกัน ก็ได้ผลที่ต่างกันได้
- 3.) บางครั้งเจ้าของภาษาเองก็ยังมีความสามารถในการเลือกคำมาเติมต่างกันมาก หรือเจ้าของภาษาบางคนอาจทำข้อสอบแบบนี้ได้ไม่ดีเท่ากับผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษา

ในการสร้างแบบสอบโคลซ วาสนา โกวิทธา (2525 : 143) เสนอหลักเกณฑ์ในการสร้างแบบสอบ ดังนี้

1. เลือกข้อความให้อยู่ในระดับเหมาะสมกับกลุ่มนักเรียนที่จะทดสอบและมีความยาวพอที่จะใช้ตัดคำได้ตามจุดประสงค์ของการทดสอบ

2. ตัดคำออกเป็นระยะ ๆ ที่แน่นอนเท่ากัน โดยตลอด (Fixed-ratio method) คำที่ตัดออกนั้น ควรอยู่ระหว่างคำที่ 5 หรือ 10 ถ้าเว้นระยะน้อยหรือมากกว่านี้จะทำให้แบบสอบง่ายหรือยากเกินไป เมื่อตัดคำออกแล้วขีดเส้นแทนที่ช่องว่างของแต่ละคำที่ตัดออก โดยมีความยาวของเส้นเท่ากันทุกช่อง โดยทั่วไปจะไม่มีการตัดคำที่ประโยคต้นและประโยคท้าย เพื่อให้ผู้อ่านมีความคุ้นเคยกับเรื่องที่อ่าน

เดวิด ครอส (David Cross, 1992 : 195) แบ่งแบบสอบโคลซไว้ 3 แบบ คือ

1. แบบสอบโคลซที่แท้จริง (Pure cloze or regular cloze) เป็นแบบสอบที่มีการตัดคำในข้อความเป็นระยะที่แน่นอนเท่ากัน โดยตลอด ซึ่งนิยมใช้คำที่ 6 หรือ 7 โดยไม่คำนึงถึงประเภทหรือไวยากรณ์ของคำที่ตัดออกไป ผู้สอบต้องอ่านข้อความให้เข้าใจ ต้องรู้กฎไวยากรณ์และความหมายของคำนั้น ๆ อีกด้วย ดังตัวอย่าง

Read the passage and fill in each blank with an appropriate word. Write the word in the space provided below.

The art of Kung Fu is often wrongly used nowadays. It should not be used to attack one's enemies but only as a form of self-defence.

No one knows exactly when people _(1)_ to practice Kung Fu, but it _(2)_ believed to be at least 2,000 _(3)_ ago.....

2. แบบทดสอบโคลซชนิดเลือกตอบ (Multiple-choice cloze) เป็นแบบสอบโคลซที่มีการกำหนดตัวเลือกไว้ 3-4 ตัวเลือก สำหรับในช่องว่างของคำที่ตัดออกไป ดังตัวอย่าง

Read the passage and choose the most appropriate word to fill in each blank. Put an (x) under the letter a, b, c, or d on the answer sheet.

(ใช้ข้อความเดียวกับตัวอย่างแบบสอบโคลซในข้อ 1)

1. a) became	b) began
c) ought	d) had
2. a) used	b) was
c) is	d) has
3. a) years	b) times
c) countries	d) decades

3. แบบ โคลงชนิดที่กำหนดคำในส่วนของที่ขาดหายไปมารวมกันไว้ (Banked cloze) เป็นแบบสอบโคลงที่มีการตัดคำออกจากข้อความแล้วนำมาวมกันไว้ โดยไม่มีการเรียงลำดับ และมีการนำคำอื่น ๆ มาเพิ่มเติมอีกจำนวนหนึ่งเพื่อป้องกันการเดา ดังตัวอย่าง

Read the passage and fill in each blank with the appropriate word from the list given.

Write the word in the space provided.

(ใช้ข้อความเดียวกับตัวอย่างแบบสอบโคลงในข้อ 1)

used became began years was

1.2 แบบสอบซี (C-Test) เป็นแบบสอบโคลงลักษณะหนึ่ง แต่การตัดคำจะตัดเพียงครึ่งคำ และตัดแบบคำวันคำ ข้อดีของแบบสอบซีที่เหนือกว่าแบบสอบโคลง อยู่ที่สามารถตรวจให้คะแนนอย่างเที่ยงตรงแม่นยำ สามารถทดสอบได้หลากหลาย เมื่อเทียบกับข้อสอบแบบโคลงแล้ว ข้อสอบแบบซีจำนวน 100 ข้อ จะประหยัดเนื้อที่และใช้เวลาในการทำน้อยกว่า แต่ข้อสอบแบบซีก็มีข้อจำกัดคือ อ่านยากกว่าข้อความของวิธีสอบแบบโคลง และสามารถหาคำตอบได้จากปริบทรอบๆ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 176-177) สรุปวิธีการสร้างข้อสอบแบบซีว่าต้องมีการละคำไม่ต่ำกว่า 100 ที่ ใช้การละคำอย่างมีระบบ ข้อความที่ใช้ต้องมีความหลากหลายเพื่อการทดสอบจะได้ไม่ลำเอียงต่อผู้เข้าสอบที่มีความรู้ด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะ ในการตรวจให้คะแนนมีเกณฑ์ว่า ให้ใช้เฉพาะคำเดิมที่ละไว้เท่านั้น ไม่ยอมรับคำอื่นที่อาจใช้แทนกันได้ และนอกจากนี้เจ้าของภาษาที่มีความรู้ต้องสามารถทำข้อสอบได้หมด การละคำจะไม่ละคำในประโยคแรกและประโยคสุดท้าย การละคำสามารถกระทำได้ 2 ลักษณะคือ การละพยัญชนะท้ายคำ และการละพยัญชนะต้นคำ ดังตัวอย่าง แบบละพยัญชนะท้ายคำ และพยัญชนะต้นคำ ดังนี้

แบบละพยัญชนะท้ายคำ

Can insect bites transmit the Aids virus ? Just wh__ the pub__
seemed ab__ convinced that Ai__ isn't easy dis__ to ca__, an art__
in T__ Atlantic's la__ week rep__ evidence the Ai__ virus c__ be
car__ by t__ commom mos__ The sp__ spread ac__ the nat__ with
t__ speed o__ an infl__ virus mos__ because i__ revived th__

theory th__ mosquitoes c__ transmit A__ like s__ many "fl__
syringes" However, the vast majority of Aids observers disagree with
this idea.

แบบละพัญชนะต้นคำ

Does your computer know how sick you are ?

When a crewman falls sick aboard the starship Enterprise, Dr. McCoy simply waves a medical scanner at the patient and read the 'diagnostic wall panel above the bed to find out what's wrong. But __ rently we __n't __ve to __it two __turies to __efit from __ch cybernetic __racles. Last __ek the __mal of _he American __ical Association __cribed the __rld's first __terized diagnostic __tem for __e use __f the __pical physician. Called Dxplain, the program was developed at Massachusetts General Hospital and is capable of 4,700 symptoms of 1,955 diseases

1.3 การเขียนตามคำบอก (Dictation)

การเขียนตามคำบอกเป็นการทดสอบที่นิยมมากวิธีหนึ่งเพราะการเขียนตามคำบอกสามารถวัดสมรรถนะทางภาษาแบบรวมได้ นอกจากนั้นยังสามารถทดสอบความสามารถในการฟังได้ด้วย การสร้างข้อสอบและการดำเนินการสอบไม่ยุ่งยากมากนัก แต่การเขียนตามคำบอกก็มีข้อจำกัดบางประการ คือตรวจให้คะแนนยาก และใช้เวลานานในการตรวจ

อัจฉรา วงศ์โสธร (2538 : 166-170) แบ่งการเขียนตามคำบอกเป็น 4 แบบ ดังนี้

1. แบบเขียนตามคำบอกทุกคำ (Full dictation)
2. แบบเขียนตามคำบอกเป็นบางส่วน (Partial dictation)
3. แบบเขียนจากความจำที่ได้ฟังคำบอก (Dictation composition)
4. แบบเขียนเรียบเรียงใหม่จากความจำที่ได้ฟังคำบอก (Reconstructed dictation composition)

รีเบคกา เอ็ม วาเลทท์ (Rebecca M. Valette, 1981 : 169-173) กล่าวถึง การเขียนตามคำบอกว่าจะเป็นการทดสอบสมรรถนะทางภาษาแบบรวมก็ต่อเมื่อข้อความที่บอกให้เขียนจะต้องอ่านด้วยความเร็วปกติ จะหยุดก็ต่อเมื่อถึงท้ายประโยคหรืออนุประโยค การเขียนตามคำบอกที่อ่านอย่างช้าๆทีละคำเป็นการทดสอบการสะกดคำ ผู้เรียนควรจำข้อความยาว ๆ แล้วเขียนสิ่งที่ได้ยินเพื่อเป็นการทดสอบความเข้าใจ ไม่มีการตัดคะแนนเมื่อเขียนสะกดคำผิด ถ้าการสะกดคำผิดนั้นไม่มีผลกระทบต่อความเข้าใจ

2. การทดสอบสมรรถนะทางภาษาจุดย่อย ๆ (Discrete point test)

การทดสอบสมรรถนะทางภาษาจุดย่อย ๆ เป็นการวัดความสามารถทางภาษาในองค์ประกอบย่อยของภาษา เช่น การทดสอบเสียง ศัพท์ โครงสร้าง และการทดสอบทางทักษะต่างๆ ได้แก่ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน

ก. การทดสอบทางภาษาในองค์ประกอบย่อยของภาษา

สุมิตรา อังวัฒนกุล (2535 : 207-212) กล่าวถึงการทดสอบสมรรถนะทางภาษาจุดย่อยว่าสามารถวัดในองค์ประกอบต่อไปนี้

1. การทดสอบเสียง วิธีที่ตรงที่สุดคือการสอบปากเปล่า แต่มักจะมีปัญหาในการให้คะแนน วิธีทดสอบที่นิยมใช้กันมากคือ การทดสอบความสามารถในการแยกเสียงว่า เสียงนั้นมีความหมายเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร การทดสอบเสียงสามารถทำได้ดังนี้

1.1 ใช้คู่เทียบเสียง (Minimal pair) โดยให้นักเรียนฟังคำเป็นคู่ๆ แล้วให้ผู้เรียนตอบว่า คำที่ได้ยินนั้นเหมือนกันหรือต่างกัน

1.2 ให้นักเรียนฟังคำเป็นชุด ๆ ละ 3 คำ แล้วให้ผู้เรียนสังเกตว่าคำใดออกเสียงเหมือนกัน

1.3 ให้นักเรียนฟังประโยค 2 ประโยค แล้วทดสอบความสามารถในการแยกเสียง

2. การทดสอบคำศัพท์ ในการทดสอบคำศัพท์นั้น ต้องคัดเลือกคำศัพท์ที่จะนำมาทดสอบอย่างระมัดระวัง โดยการคัดเลือกอาจพิจารณาจากหลักสูตร หนังสือแบบเรียน บทความ หรือ เนื้อเรื่องที่ให้นักเรียนอ่าน หรือ คำศัพท์ที่นักเรียนมักจะเขียนผิดหรือใช้ผิด และ พิจารณาจากคำศัพท์ที่ใช้บ่อย (Active vocabulary) และคำศัพท์ที่ไม่ค่อยใช้ (Passive vocabulary) การทดสอบคำศัพท์อาจทำได้ดังนี้

- 2.1 เลือกคำศัพท์ให้ตรงกับภาพที่ให้ไว้
- 2.2 เลือกคำศัพท์ให้ตรงกับคำจำกัดความที่ให้ไว้
- 2.3 เลือกคำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกับคำที่ให้ไว้
- 2.4 เลือกคำศัพท์ที่จะนำมาแทนที่คำศัพท์ในประโยคได้ถูกต้อง
- 2.5 เลือกคำศัพท์จากกลุ่มคำไปเติมในช่องว่างให้ได้ความ
- 2.6 จดเส้นใต้คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคำที่ให้ไว้
- 2.7 เขียนคำศัพท์ที่มีความหมายเดียวกันกับคำที่ให้ไว้
- 2.8 เติมวิภัติ (Prefix) หน้าคำที่ให้ไว้เพื่อเปลี่ยนความหมายให้เป็นคำ

ตรงข้าม

3. การทดสอบไวยากรณ์ ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบความสามารถด้านรูปประโยคว่าครอบคลุมเนื้อหาตามจุดประสงค์ของการสอนเพียงใด การทดสอบไวยากรณ์อาจกระทำไดดังนี้

- 3.1 ให้เลือกรูปประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์
- 3.2 ให้เลือกส่วนของประโยคที่เขียนผิดไวยากรณ์
- 3.3 เรียงลำดับคำในประโยคได้ถูกต้อง
- 3.4 ให้เขียนประโยคใหม่ โดยให้มีความหมายเดิมโดยขึ้นต้นประโยคด้วยคำ

ที่ให้ไว้

3.5 ให้เขียนประโยคใหม่ โดยคงความหมายเดิมไว้ โดยใช้คำที่ให้แทนที่คำที่มีความหมายตรงกัน

ข. การทดสอบทักษะทางภาษา

1. การทดสอบทักษะฟัง

ปีเตอร์ ฮับบาร์ด (Peter Hubbard, 1983 : 263-265) ได้แบ่งการทดสอบทักษะฟังเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. การทดสอบฟังที่แท้จริง (Pure listening tests) ได้แก่
 - 1.1 การทดสอบการจำแนกเสียง โดยใช้คู่เทียบเสียงทั้งที่เป็นคำและเป็น

ประโยค เช่น

cat-cut

They could just see ___ (sheep /ship)

1.2 การทดสอบการจำแนกเสียง โดยวัดความสามารถในการฟังเสียงเน้นหนักในคำ (Word stress) และในประโยค (Sentence stress) เช่น ให้ฟังคำแล้วให้เลือกพยางค์ที่ออกเสียงหนักที่สุด และให้ฟังประโยคแล้วเลือกคำที่ออกเสียงเน้นหนักที่สุด

2. การทดสอบความเข้าใจในการฟัง (Listening comprehension tests) เป็นการทดสอบความเข้าใจในสิ่งที่ฟัง ซึ่งสามารถทำได้ดังนี้

2.1 ฟังข้อความ 1 ครั้ง แล้วให้ฟังประโยคที่ครูอ่านหลังจากนั้นให้นักเรียนบอกว่าประโยคเหล่านั้นถูกหรือผิดจากข้อความที่ได้ฟัง

2.2 ฟังข้อความทั้งหมด 1 ครั้ง แล้วให้นักเรียนตอบคำถามโดยเลือกจากตัวเลือกที่กำหนดให้

2.3 ฟังข้อความแล้วตอบคำถามเกี่ยวกับข้อความนั้น สำหรับผู้เริ่มเรียนอาจใช้คำถามที่เป็นภาษาแม่

2.4 แจกแผนที่ของสถานที่ต่าง ๆ เช่น ถนน เมือง หรือ รถไฟใต้ดิน และบอกจุดเริ่มต้นในแผนที่ให้กับผู้เรียน ผู้เรียนฟังการบอกวิธีไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง แล้วให้ผู้เรียนทำเครื่องหมายว่าจุดหมายปลายทางคือที่ใดในแผนที่

2.5 ฟังข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ เช่น อุณหภูมิของอากาศในแต่ละภาค แล้วกรอกข้อมูลหรือทำเครื่องหมายในตาราง

2.6 กำหนดให้ผู้เรียนอยู่ในสถานการณ์ต่าง ๆ แล้วสรุปข้อความจากสิ่งที่ได้ยิน

2.7 การจดบันทึก วิธีนี้สามารถใช้กับผู้เรียนในระดับสูงได้

2.8 การเขียนตามคำบอก

เดวิด ครอส (David Cross, 1992 : 191-209) กล่าวถึงการฟังว่าเป็นกระบวนการในทางปฏิสัมพันธ์ การทดสอบการฟังอาจต้องทดสอบร่วมกับทักษะอื่นด้วย ลักษณะการทดสอบการฟัง สามารถทดสอบได้ดังนี้

1. การฟังข้อความ แล้ววาดภาพตามคำสั่ง (Listen and draw)

2. การเขียนตามคำบอกแบบระบุคำที่ต้องการ (Focused dictation) คือการให้ฟังข้อความแล้วเขียนเฉพาะคำที่ระบุไว้ เช่น ให้เขียนเฉพาะ คำคุณศัพท์ หรือ เขียนเฉพาะกริยาที่ตามหลัง going to

3. การฟังข้อความแล้วตอบคำถามแบบเลือกตอบ โดยมีคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียวในแต่ละคำถาม คำถามที่ใช้ทดสอบควรครอบคลุมความสามารถต่าง ๆ ดังนี้

- 3.1 การจำแนกคำพูดที่ได้ฟังออกเป็นคำหรือ วลีที่มีความหมาย และรู้จักประเภทของคำต่าง ๆ
- 3.2 การเชื่อมโยงข้อมูลที่ได้ฟังกับความรู้เดิมของตนเอง
- 3.3 การรู้จักเนื้อหาที่เป็นสำนวนและที่เกี่ยวกับไวยากรณ์ของข้อความที่ฟัง
- 3.4 การแปลความหมายของจังหวะ การเน้นคำ และระดับเสียง เพื่อบอกจุดเน้นของข้อความและลีลาของเรื่องที่ฟัง
- 3.5 การสรุปข้อความที่จำเป็นจากข้อความที่ฟังโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจทุกคำ
4. การเลือกภาพให้ตรงกับข้อความที่ได้ยิน (Pictorial multiple-choice test) โดยมีตัวเลือกกำหนดให้ และมีเพียงคำตอบเดียวที่ถูกต้องที่สุด ในแต่ละคำถาม

2. การทดสอบทักษะการพูด

จอห์น ดับเบิลยู ออลเลอร์ (John W. Oller, 1979 : 327-335) กล่าวถึง การทดสอบทักษะการพูดว่า ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. การทดสอบการอ่านออกเสียง (Reading aloud) โดยการให้ผู้เรียนอ่านข้อความตามที่กำหนด แล้วบันทึกเทปไว้เพื่อนำมาตรวจให้คะแนน
2. การสอบปากเปล่าด้วยวิธีการแบบโคลซ (Oral cloze procedure) การเลือกข้อความสำหรับทดสอบใช้วิธีเดียวกันกับการเลือกข้อความสำหรับให้เขียนตามคำบอก โดยอาจบันทึกจากรายการวิทยุ โทรทัศน์ บทละคร หรือ ข้อความอื่น ๆ ที่อยู่ในรูปแบบของการพูด และข้อความไม่ยากเกินไป แบบสอบชนิดนี้ผู้เรียนจะได้ฟังข้อความ 2 ครั้ง ครั้งแรกฟังข้อความทั้งหมด หลังจากนั้นผู้เรียนฟังข้อความที่มีบางตอนเว้นว่างไว้ให้เติม ผู้เรียนจะต้องพูดเติมในช่องว่างให้เหมือนกับที่ได้ยินมาแล้วในครั้งแรก
3. การทดสอบโดยการเล่าเรื่อง (Narrative task) โดยผู้สอนเล่าเรื่องให้ผู้เรียนฟัง แล้วให้ผู้เรียนเล่าให้ผู้เรียนอีกคนหนึ่งฟัง แล้วบันทึกเทปไว้เพื่อการตรวจให้คะแนน

แมรี ฟินอคเชียโร และซิดนีย์ ซาโก (Mary Finocchiaro and Sydney Sago, 1983 : 139-143) ได้เสนอลักษณะการทดสอบการพูดไว้ดังนี้

1. ให้นักเรียนพูดประโยคสั้นๆ ตามผู้สอนหรือตามที่ได้ยินจากเทป
2. ให้นักเรียนอ่านออกเสียงประโยคต่างๆ
3. ให้นักเรียนบรรยายวัตถุอย่างใดอย่างหนึ่ง
4. ให้นักเรียนบรรยายเหตุการณ์ในภาพพูด

5. ให้นักเรียนพูดตามหัวข้อที่กำหนดให้
6. ให้นักเรียนแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์และพยายามหาข้อมูลให้ได้มากที่สุดจากผู้ถูกสัมภาษณ์

3. การทดสอบทักษะการอ่าน

ฮาโรลด์ เอส แมดเซน (Harold S. Madsen, 1983 : 77-97) ได้เสนอลักษณะของการทดสอบการอ่านไว้ดังนี้

1. การทดสอบองค์ประกอบย่อยของการอ่าน (Reading subskills) เป็นการทดสอบทักษะย่อยๆทางภาษาได้แก่ คำศัพท์ซึ่งเป็นพื้นฐานในการอ่าน เหมาะกับผู้เรียนการอ่านที่อยู่ในระยะเริ่มต้น การทดสอบลักษณะนี้ เช่น ครูอ่านออกเสียงคำศัพท์ และให้นักเรียนเลือกคำศัพท์ที่ตรงกับคำที่ครูออกเสียง หรือให้นักเรียนบอกว่า คำที่ครูอ่านเหมือนกันหรือต่างกัน (same-different)
2. การทดสอบความเข้าใจในระดับประโยค (Sentence comprehension) ความเข้าใจในระดับประโยคเป็นพื้นฐานที่สำคัญต่อผู้เรียนในการที่จะเข้าใจการอ่านในระดับข้อความหรือบทความ การทดสอบความเข้าใจในระดับประโยคสามารถทำได้ดังนี้
 - 2.1 การเลือกรูปภาพให้ตรงกับประโยคที่กำหนดให้
 - 2.2 การตอบคำถามโดยใช้รูปภาพประกอบ
 - 2.3 การใช้วลีและประโยคเป็นคues (Phrase and sentence cues) การทดสอบแบบนี้ ได้แก่ การถอดความ (Paraphrase) ประโยคหรือวลีที่กำหนดมาให้
3. การทดสอบความเข้าใจในบทอ่าน (Passage comprehension) ในการทดสอบแบบนี้ครูควรจะเลือกบทอ่านที่นักเรียนสามารถจะพบได้ในชีวิตประจำวัน เช่น ป้ายประกาศ จดหมายธุรกิจ และแบบฟอร์มต่าง ๆ ตาราง เป็นต้น ประเภทของคำถามที่สำคัญ ได้แก่
 - 3.1 คำถามแบบให้ถอดความ (Paraphrase) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

Karate is a science of unarmed self-defense and counterattack. It is a sort of "weapon in an empty hand." In many U.S. cities thousands of young people are developing their minds as well as their bodies by learning karate.

1. In this passage we learn that karate_____

- a) is being taught to many young Americans.
- b) and training for the mind are both being taught.
- c) can remove a weapon from someone's hand.
- d) is used to start a fight.

3.2 คำถามแบบให้สังเคราะห์สิ่งที่ได้จากการอ่าน (Synthesis) เป็นคำถามที่ผู้อ่านจะต้องรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการอ่านเข้าด้วยกัน เพื่อตอบคำถาม เช่น มีผู้หญิงคนหนึ่งเข้าไปรับประทานอาหารในร้านแห่งหนึ่ง เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้ว เจ้าของร้านมาเก็บเงิน แต่เธอมีสีหน้าตกใจพร้อมกับพูดว่า "I can't pay the bill. My purse is gone" คำถามอาจจะให้ผู้ตอบเติมข้อความให้สมบูรณ์ เช่น "The lady couldn't pay for her lunch because _____" ซึ่งคำตอบก็คือ "her purse was lost"

3.3 คำถามให้สรุปอ้างอิงจากสิ่งที่อ่าน (Inference)

3.4 แบบสอบโคลซแบบมีตัวเลือก (Multiple-choice cloze) คือการนำข้อความมาตัดคำต่าง ๆ ที่ต้องการทดสอบออก เหมือนแบบสอบโคลซ แต่มีการกำหนดตัวเลือกให้นักเรียนเลือก

นอกจากนี้ยังมีแบบสอบโคลซอีกแบบหนึ่งที่เหมาะสมกับการทดสอบทักษะการอ่าน เรียกว่า Editing test คือจะกำหนดข้อความมาให้ให้นักเรียนอ่านแล้วตัดคำที่เกินมาที่ไม่เกี่ยวข้องกับความหมายในประโยคออก

4. การทดสอบทักษะการเขียน

รีเบคกา เอ็ม วาเลทท์ (Rebecca M. Valette, 1977 : 248-260) ได้กล่าวถึงลักษณะทดสอบทักษะการเขียนเพื่อการสื่อสารไว้ดังนี้

1. การเขียนเรียงความโดยมีการแนะแนวทาง (Directed composition) ซึ่งทำได้ดังนี้

1.1 ให้ตัวแนะที่มองเห็นได้ (Visual cues) วิธีนี้ผู้สอนควรฝึกผู้เรียนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนทราบว่าผู้สอนต้องการอะไรจากการทดสอบ ดังนี้

1.1.1 ให้ผู้เรียนดูภาพชุดที่แสดงการกระทำ หลังจากนั้นให้ผู้เรียนดูภาพทีละภาพเพื่อให้ผู้เรียนเขียนบรรยาย หลังจากนั้นเปิดทั้งเรื่องให้ผู้เรียนดูอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบ

คำตอบ หรือผู้สอนอาจใช้วิธีเล่า เรื่อง หรือถามคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฉายให้ดูเป็นภาษาแม่ หรือภาษาต่างประเทศที่เรียนซึ่งขึ้นอยู่กับความคิดสนใจของผู้สอนแล้วให้ผู้เรียนเขียนเรียงความเป็นภาษาที่เรียน

1.1.2 ฉายภาพยนตร์เงียบยาวประมาณ 4 นาที หรือภาพยนตร์การ์ตูน ฉายภาพให้ดูโดยหยุดเป็นช่วง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเขียนคล้ายกับข้อ 1.1.1 หรือถ้าไม่ใช้ภาพยนตร์อาจใช้ภาพชุดที่คัดจากวารสารก็ได้

1.2 ให้ตัวแนะโดยการพูด (Oral cues) การให้ตัวแนะโดยการพูดอาจเกี่ยวข้องกับทักษะฟังด้วย ดังนั้นการให้คะแนนควรคำนึงด้วยว่าทักษะทั้ง 2 ชนิด เกี่ยวข้องกัน ถ้าต้องการเน้นทักษะเขียน การให้ตัวแนะโดยการพูดต้องให้เข้าใจง่าย ดังนี้

1.2.1 ให้ผู้เรียนฟังการสัมภาษณ์ เช่น การสัมภาษณ์ระหว่างนายจ้างกับผู้มาสมัครงาน ให้ผู้เรียนเขียนบรรยายเกี่ยวกับผู้มาสมัครงาน

1.2.2 ให้ผู้เรียนเขียนจดหมาย โดยสมมติให้ผู้เรียนเป็นเลขานุการ ซึ่งนายจ้างต้องการให้เขียนจดหมายไปถึง Mr.George Johnsenว่าจะส่งหนังสือไปให้ในวันที่ 15 กุมภาพันธ์ ผู้เรียนจะต้องจดจำคำพูดและรายละเอียดที่นายจ้างบอก (โดยฟังจากเทป) การเขียนในลักษณะนี้อาจใช้ในรายวิชาที่เกี่ยวกับการโต้ตอบจดหมายธุรกิจ

1.2.3 ให้ผู้เรียนเขียนสรุปจากเรื่องที่เล่าให้ฟัง ผู้สอนอาจใช้ภาพชุดประกอบการเล่าเรื่องด้วยก็ได้

1.3 ให้ตัวแนะโดยการเขียน (Written cues) โดยปกติแล้ว ทักษะเขียนมักให้ตัวแนะที่เป็นตัวเขียนที่เป็นภาษาแม่ หรือภาษาต่างประเทศที่เรียนก็ได้ ดังนี้

1.3.1 ให้ผู้เรียนเขียนบทสนทนาจากคำสำคัญ (Key word) ที่ให้มาทั้งหมด

1.3.2 ให้ผู้เรียนเขียนจดหมายส่วนตัว จดหมายธุรกิจ หรือจดหมายสมัครงานตามคำแนะนำที่ผู้สอนให้มา หรือดูจากประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์

1.3.3 ให้เขียนเติมข้อความในใบสมัครงาน

2. การเขียนอย่างอิสระ (Free composition) การเขียนอย่างอิสระนี้ ผู้เรียนจะแสดงความสามารถในการลำดับความคิด การใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม ตลอดจนการแบ่งข้อความออกเป็นตอน ๆ การเลือกหัวข้อสำหรับให้ผู้เรียนเขียนควรเป็นหัวข้อที่ไม่ยากนัก เพราะผู้เรียนควรใช้ความพยายามแสดงความคิดมากกว่าการแสดงเนื้อหา ลักษณะของการเขียนอย่างอิสระควรมีลักษณะดังนี้

2.1 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากคำศัพท์ วัตถุประสงค์ของการเขียนแบบนี้เพื่อวัดความเหมาะสมของการใช้คำศัพท์ เช่น ถ้าเป็นคำศัพท์ที่เป็นคำนามอาจให้ผู้เรียนอธิบาย ห้องเรียน ห้องนอน รายการอาหาร ถ้าเป็นการใช้คำคุณศัพท์ก็อาจให้เปรียบเทียบระหว่าง ภาพ 2 ภาพ เป็นต้น

2.2 การเขียนที่มีพื้นฐานมาจากไวยากรณ์ งานที่ให้เขียนจะเกี่ยวกับโครงสร้างที่ต้องการทดสอบ เช่น ถ้าต้องการทดสอบ Past tense ก็อาจให้นักเรียนเขียนเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต เช่น Your last Christmas เป็นต้น

2.3 การเขียนข้อความสั้น ๆ การเขียนชนิดนี้เป็นความสามารถในการเขียนข้อความที่รวมเป็นความคิดหลักเพียงความคิดเดียวในแต่ละย่อหน้า

2.4 การเขียนเรียงความที่เกิดจากการกระตุ้นความคิด (Thought -Provoking essays) หัวข้อการเขียนเรียงความอาจได้จากเหตุการณ์ทางการเมือง ข้อโต้แย้ง เหตุการณ์ในโรงเรียน หรืออื่น ๆ การให้คะแนนอาจเน้นในเรื่องการให้เหตุผล การลำดับความคิด การใช้ถ้อยคำ และการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

อาจสรุปได้ว่าในการทดสอบสมรรถนะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารนั้นสามารถทดสอบได้โดยการทดสอบความสามารถแบบรวม โดยการใช้แบบสอบโคลซ แบบสอบซี และการเขียนตามคำบอก หรืออาจทดสอบความสามารถทางภาษาเป็นจุดย่อย ได้แก่ การทดสอบความสามารถตามองค์ประกอบของความสามารถในการใช้ภาษา เช่น ทดสอบไวยากรณ์ คำศัพท์ หรือตามทักษะทางภาษา ได้แก่ การทดสอบทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน อย่างไรก็ตามภาษาที่ใช้ในการทดสอบควรมีลักษณะสมจริง เป็นธรรมชาติ และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน และตรงกับความต้องการของผู้เรียน นอกจากนี้ในการออกข้อสอบ ผู้ออกข้อสอบควรคำนึงถึงความสามารถและประสบการณ์ของผู้เรียนด้วย

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ ผู้วิจัยได้สรุปงานวิจัยออกเป็น 5 หัวข้อ คืองานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอน และเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. งานวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ไพบุลย์ เฉลยคำภู (2535 : 139-167) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สภาพความต้องการและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการและความรู้เดิมของนักเรียนที่เรียนต่อในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวอย่างประชากรคือผู้บริหารจำนวน 114 คน ครูจำนวน 342 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 96 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 384 คน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหาร และ ครู เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอน จำนวน 2 ฉบับ แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองเพื่อศึกษาสภาพความต้องการ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งลูกมาเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา แบบสอบถามสำหรับนักเรียนเกี่ยวกับความต้องการและความคาดหวัง และแบบสอบวัดความรู้เดิม ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษานั้น โรงเรียนมีเวลาเตรียมงาน 1-3 เดือน การประสานงานกับหน่วยงานอื่นทำได้น้อย หน่วยงานที่รับผิดชอบยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ ซึ่งทำให้มีผลต่อการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน บุคลากรครูผู้สอนในวิชาต่าง ๆ ไม่เพียงพอโดยเฉพาะครูสอนวิชาอาชีพ จึงต้องใช้วิทยากรจากองค์กรในท้องถิ่นมาช่วยสอน ในด้านวิชาการ โรงเรียนจัดหลักสูตรและสอนในรูปแบบปกติ ครูได้รับการฝึกอบรมทางวิชาการและศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น ได้รับการนิเทศจากศึกษานิเทศก์จังหวัด และครูวิชาการกลุ่ม ส่วนศูนย์วิชาการกลุ่มได้ช่วยเหลือด้านสื่อการสอนและงบประมาณ ส่วนใหญ่ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ยังไม่เพียงพอและล่าช้า ปัจจุบันอาคารสถานที่เพียงพอแต่จะมีปัญหาในปีการศึกษาต่อไป วัสดุ ครุภัณฑ์และสื่อการสอนขาดแคลนและที่ความต้องการเร่งด่วน คือ สื่อการสอนวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาอาชีพ ทุกโรงเรียนไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษาและจัดหาหนังสือให้นักเรียนยืมเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ปกครองแสดงความเห็นว่า ถ้าโรงเรียนเก็บค่าบำรุงการศึกษาหรือโรงเรียนประถมศึกษาไม่เปิดสอนมัธยมศึกษาจะไม่ส่งลูกเรียนเพราะฐานะยากจนและโรงเรียนอยู่ไกล ต้องการให้โรงเรียนช่วยเหลือเรื่องทุนการศึกษาและอาหารกลางวัน ผู้ปกครองต้องการให้ลูกเรียนวิชาอาชีพ มีความมั่นใจและเห็นด้วยที่จะให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนเรียนต่อจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองมีความเห็นด้วยมากต่อ โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานและการเปิดสอนวิชาอาชีพและเห็นว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ช่วยให้ออกาสทางการศึกษาอย่างมากแก่เด็กชนบท และนักเรียนมีพื้นความรู้เดิมระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในเกณฑ์ดี และต้องการเรียนต่อใน

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่พร้อมกว่า แต่ที่ต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาของโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เพราะอยู่ใกล้บ้าน ไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา และจัดหาหนังสือให้ยืมเรียน นักเรียนต้องการเรียนวิชาอาชีพ เพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพและเรียนต่อระดับสูง มีความมั่นใจว่าจะเรียนจนจบมัธยมศึกษาปีที่ 3 แน่แน่นอน และคาดหวังที่จะประกอบอาชีพรับราชการและเกษตรกรรม ตามลำดับ

ยุวดา ธรรมานุกูล (2535 : 219-242) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคใต้” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้ และขวัญ และกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร และครู ตัวอย่างประชากรคือผู้บริหาร จำนวน 94 คน และครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 282 คน ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคใต้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน แบบสอบถามเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความคิดเห็น อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่าในด้านการวางแผนดำเนินการและการประสานงาน ผู้บริหารและครูเห็นว่าโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ระยะเวลาในการเตรียมงาน 1-3 เดือน มีการเตรียมการด้านบุคลากร โดยจัดครูเข้าสอนตามวิชาเอก ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และตามความสนใจ มีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาช่วยสอน มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการประชุมอบรมเชิงปฏิบัติการ และมีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านงานวิชาการ มีการปรึกษาหารือร่วมกับโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนยังเป็นแบบเดิม การจัดสรรทรัพยากรได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งไม่เพียงพอและล่าช้า โรงเรียนได้จัดสรรสัดส่วนการใช้งบประมาณด้านงานวิชาการมากที่สุด ด้านการจัดบุคลากรโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขาดแคลนครูวิชาเอกวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ วิชาอาชีพ ด้านการจัดสรรทรัพยากร สื่อการสอนมีไม่เพียงพอหลายประเภท เช่น เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์วิชาอาชีพ หนังสือค้นคว้าและเอกสารประกอบหลักสูตร ครูขาดความรู้ความชำนาญและไม่มีเวลาผลิตสื่อ โต๊ะเก้าอี้ของนักเรียน อาคารเรียน ห้องเรียนไม่เพียงพอและชำรุด วัสดุครุภัณฑ์ส่วนใหญ่ยังใช้ของเดิมและได้รับจัดสรรใหม่บางส่วน ซึ่งล่าช้าและบางอย่างไม่เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน ด้านการประชาสัมพันธ์และขุมใจ มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครอง จัดตั้งขุมใจในการมาเรียนโดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา จัดหาหนังสือ อุปกรณ์การเรียนให้ยืมเรียน แจกชุดนักเรียนแก่เด็กที่ยากจน ผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังต้องการให้เด็กประกอบอาชีพมากกว่าการเรียนต่อและไม่เข้าใจนโยบายการขยายโอกาสทางการศึกษาในโรงเรียนประถม

ศึกษา สำหรับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่สอนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีอยู่ในระดับมาก คือ ความมั่นคงและความปลอดภัยในการทำงาน ความรับผิดชอบด้านการจัดการเรียนการสอน และความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ส่วนขวัญและกำลังใจที่มีอยู่ระดับปานกลางได้แก่ สภาพและลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านการจัดการเรียนการสอน การได้รับการยอมรับและรู้สึกประสบความสำเร็จ ความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความก้าวหน้าในด้านตำแหน่งงาน สำหรับขวัญและกำลังใจของครูด้านเงินเดือนและผลประโยชน์เกื้อกูลอยู่ในระดับน้อย

สุพิน ไชยจำเริญ (2535 : 201-217) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาคเหนือ” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคเหนือ ในด้านการวางแผนดำเนินงานและการประสานงานด้านบุคลากร ด้านวิชาการ ด้านการจัดสรรทรัพยากร ด้านการประชาสัมพันธ์และการจูงใจ และเพื่อสำรวจลักษณะการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ตัวอย่างประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 102 คน ครู จำนวน 306 คน และนักเรียน จำนวน 306 คน ในปีการศึกษา 2534 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน แบบสำรวจสำหรับผู้บริหารและครูเกี่ยวกับลักษณะการจัดการเรียนการสอน แบบสอบถามสำหรับนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียน ด้านประโยชน์จากการเรียน และด้านการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตรจริงและแบบบันทึกสภาพการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่าสภาพการจัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประถมศึกษา นั้น โรงเรียนมีการเตรียมงาน 1-3 เดือน มีปัญหาในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีการจัดครูเข้าสอน ม.1 ตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และความสนใจ งบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินงาน ด้านงานวิชาการได้มีการประชุมปรึกษาหารือกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา การจัดการเรียนการสอนจัดโดยให้นักเรียนมาเรียนตามปกติมีครูสอนที่โรงเรียน ได้จัดสอนซ่อมเสริมเป็นรายวิชาหลังเวลาสอนและวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ ส่วนการจัดสรรทรัพยากรได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งไม่เพียงพอและล่าช้า โรงเรียนมีวัสดุครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ และยังไม่ใช้ของเดิมที่มีอยู่ ห้องเรียนไม่เพียงพอ ขาดห้องปฏิบัติการทดลองวิทยาศาสตร์ ครุภัณฑ์ได้รับการจัดสรรมาน้อย ขาดสื่อการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ ครูต้องผลิตสื่อใช้เอง ด้านการประชาสัมพันธ์และการจูงใจได้มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมที่โรงเรียน จัดสิ่งจูงใจโดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา จัดโครงการอาหารกลางวัน จัดหนังสือให้นักเรียนได้ยืมเรียน และจัดที่พักให้นักเรียนที่อยู่ห่างไกล ผู้ปกครองเห็นว่าการส่งลูกมาเรียนคือการเพิ่มภาระให้กับ

ครอบคร้ว ผู้ปกครองยังต้องการใช้แรงงานเด็กอยู่ และไม่เห็นความสำคัญในการจัดการศึกษา ด้านลักษณะการจัดการเรียนการสอน โรงเรียนโครงการขยายโอกาสทุกโรงได้เปิดสอนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น จัดสอนโดยเน้นกลุ่มวิชาการมากกว่ากลุ่มประสบการณ์อาชีพ ด้านการจัดการเรียนการสอนรายวิชาที่ครูไม่ทราบจุดประสงค์มากที่สุดคือ วิชาเลือกเสรีและกิจกรรมอิสระของผู้เรียน โรงเรียนเปิดสอนวิชาเลือกตามความพร้อมและความสะดวกของโรงเรียนมากกว่าเปิดตามความต้องการและความสนใจของนักเรียน ขาดบุคลากรในการสอนวิชาอาชีพ ขาดสถานประกอบการในท้องถิ่น ขาดครูวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ครูไม่มีความเข้าใจในระเบียบและวิธีการวัดผล นักเรียนมีความเห็นว่านักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีการใช้อุปกรณ์หรือเอกสารอื่นๆในระดับน้อย นักเรียนมีความเห็นต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาพรวมในระดับปานกลาง และนักเรียนเห็นว่าตนเองสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงในระดับปานกลาง และโรงเรียนได้จัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี มากที่สุด ส่วนกิจกรรมเสริมที่ได้รับความสนใจมากที่สุด คือกิจกรรมกีฬา

ชาติ ทิวาวงษ์ (2536 : 165-189) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเรื่องการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 5 ในด้านการเตรียมการใช้หลักสูตรและด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวอย่างประชากรคือ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 154 คน และครูวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 168 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการวิจัยพบว่า ด้านการเตรียมการใช้หลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้บริหารโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ได้เตรียมครูโดยส่งครูไปเข้ารับการอบรม จัดครูเข้าสอนตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และความสนใจ ได้เตรียมผู้ปกครองและนักเรียน โดยชี้แจงให้ทราบจุดประสงค์ของหลักสูตร และแนวการจัดการเรียนการสอน จัดห้องเรียนเพิ่มตามจำนวนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จะเลื่อนขึ้นไปเรียนระดับมัธยมศึกษาและตามจำนวนนักเรียนที่รับเข้าใหม่ จัดหาเอกสารหลักสูตรให้ครู ตลอดจนสนับสนุนในด้านสถานที่สำหรับผลิตและเก็บสื่อการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นได้ร่วมกันในระดับกลุ่มโรงเรียนเพื่อจัดทำแผนการสอน แบบทดสอบ และเครื่องมือวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ครูร้อยละ 15.1 เข้าใจและสามารถเขียนบันทึกการสอนได้ แต่ครูร้อยละ 84.9 ไม่ได้เขียนบันทึกการสอนเนื่องจากเดิมสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษาและต้องเลื่อน

ขึ้นไปสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นด้วย และยังไม่เข้าใจหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จึงสอนตามหนังสือเรียนเท่านั้น โรงเรียนได้จัดนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเลื่อนขึ้นไปเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และนักเรียนที่รับเข้าเรียนเพิ่มให้เรียนร่วมในห้องเรียนเดียวกัน จัดสอนซ่อมเสริมสำหรับนักเรียนที่มีพื้นฐานไม่เท่ากัน จัดตั้งชมรมภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา นอกจากนี้ ครูได้ศึกษาการวัดและประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาเพิ่มเติมด้วยตนเอง แต่ยังคงต้องการความช่วยเหลือในเรื่องขั้นตอนของการดำเนินการ ครูร้อยละ 79.0 ได้รับการเยี่ยมชมชั้นเรียนและการนิเทศภายในจากผู้บริหารโรงเรียน แต่ครูร้อยละ 30.2 ได้รับการนิเทศและติดตามผลการใช้หลักสูตรจากศึกษานิเทศก์อำเภอและศึกษานิเทศก์จังหวัด

สมใจ ชมวิจิตร (2536 : 182-223) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคกลาง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอน สสำรวจความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน และศึกษาการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาคกลาง ตัวอย่างประชากรคือผู้บริหาร จำนวน 106 คน และครู จำนวน 318 คน ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน และแบบสัมภาษณ์สำหรับผู้บริหารเกี่ยวกับการให้การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมงานในระยะ 1-3 เดือน การติดต่อประสานงานในระดับจังหวัดมีน้อย ด้านบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามรายวิชาที่มีประสบการณ์และความสนใจ มีการเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาช่วยสอน มีปัญหาขาดแคลนครูวิชาเอกคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และวิชาอาชีพ ด้านวิชาการ มีการปรึกษาและรับการนิเทศจากบุคลากรในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีการส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอน การจัดสรรงบประมาณได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งไม่เพียงพอและล่าช้า โต๊ะ เก้าอี้ วัสดุของที่มีอยู่เดิม แต่ไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียน สื่อการสอนไม่เพียงพอ เช่น เครื่องมือวิทยาศาสตร์ อุปกรณ์การสอนวิชาอาชีพ ด้านการประชาสัมพันธ์และการจูงใจ มีการประชุมชี้แจงผู้ปกครองและกรรมการศึกษา จัดสิ่งจูงใจในการมาเรียนโดยไม่เก็บค่าบำรุงการศึกษา จัดหาหนังสืออุปกรณ์การเรียนให้ยืมเรียน ปัญหาที่พบคือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้เด็กประกอบอาชีพมากกว่าการเรียนต่อ การจัดการเรียนการสอนด้านวิชาการ โรงเรียนได้รับเอกสารการเรียนตรงตามความต้องการแต่ไม่เพียงพอ ต้องการหนังสือส่งเสริมวิชาอาชีพ วิทยาศาสตร์ ภาษาไทย เพิ่มเติมตามลำดับ ครูยังมีปัญหาเรื่องความไม่เข้าใจในระเบียบการ

ประเมินผล ด้านบุคลากร จัดครูเข้าสอนตามวุฒิทางการศึกษา มีการประชุมพิเศษและเชิญวิทยากรในท้องถิ่นมาแนะนำการสอนและสอนวิชาชีพ ครูเกือบทุกคนเห็นว่าการครูสอนระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้น ด้านงบประมาณ ได้รับจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แต่ไม่เพียงพอและล่าช้า ด้านอาคารสถานที่ อาคารเรียนและห้องเรียนไม่เหมาะสม และไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ห้องทดลองและห้องฝึกงานไม่เพียงพอ ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอน ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่มีความพร้อมในระดับปานกลาง ในด้านการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนกรมสามัญศึกษา ให้การสนับสนุนในด้านประชาสัมพันธ์และการจัดบุคลากรช่วยให้ความรู้ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกลุ่มผู้นำชุมชนให้การสนับสนุนด้านวิชาการ การประชาสัมพันธ์และงบประมาณบางส่วน

2. งานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษใน โรงเรียนประถมศึกษา

ชุมศรี เรช (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม และเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการสอนอ่านโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2533 โรงเรียนวนิษา จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ จำนวน 15 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 5 ฉบับ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนด้วยกระบวนการกลุ่ม สูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการเรียนอ่านจับใจความภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการกลุ่ม นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้นยังทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้นและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียน

อัมพร ศรีบุญเรือง (2533 : 79-83) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเทคนิคในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเทคนิคในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ตัวอย่างประชากรคือ ครูผู้สอน

กลุ่มประสบการณ์พิเศษวิชาภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดอุตรธานี จำนวน 226 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร มี 3 ตอน คือ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม การเตรียมการสอน และการใช้เทคนิคการสอน ผลการวิจัยพบว่าครูร้อยละ 100 มีการศึกษาเทคนิคการสอนทักษะต่าง ๆ จากคู่มือครู นอกจากนั้นครูศึกษาจากหนังสือการสอนภาษาอังกฤษฉบับภาษาไทย คิดเป็นร้อยละ 26.55 และศึกษาจากตำราภาษาอังกฤษ คิดเป็นร้อยละ 2.21 ด้านสื่อการสอนพบว่า ครูส่วนมากมีบัตรคำ บัตรภาพ แถบประโยค เครื่องบันทึกเสียง คิดเป็นร้อยละ 93.36 , 82.74 , 56.19 ตามลำดับ อย่างไรก็ตามสื่อที่ใช้ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ โดยเฉพาะแล้ว ครูใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ด้านการฟังและพูด การอ่านและเขียนอยู่ในระดับน้อย และผลจากการศึกษาสถานภาพของครูพบว่า ครูร้อยละ 9.29 เรียนวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาเอกหรือวิชาโท และครูร้อยละ 51.77 ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและวิธีสอนภาษาอังกฤษ จากการศึกษาทั้งหมดพบว่า การสอนของครูภาษาอังกฤษนั้นยังขาดเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษอย่างมาก ในด้านการใช้กิจกรรมเสริมการฟัง พูด อ่าน และเขียน ซึ่งกิจกรรมเสริมเหล่านี้จะช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียน

บุษบา ไชคชัชชู (2536 : 84-87) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูง” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเรียนแบบร่วมมือที่มีต่อความสามารถในการเขียนคำ ประโยค ข้อความสั้นๆภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูง ตัวอย่างประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ปีการศึกษา 2536 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูง จำนวน 66 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แผนการสอนการเขียนภาษาอังกฤษ 2 ชุด คือ แผนการสอนตามวิธีเรียนแบบร่วมมือ จำนวน 10 แผน แผนการสอนตามวิธีเรียนแบบปกติ จำนวน 10 แผน แผนฝึกทักษะการทำงานกลุ่มจำนวน 5 แผน แบบทดสอบความสามารถด้านทักษะพื้นฐานในการเขียนภาษาอังกฤษ และแบบทดสอบความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงที่เรียนการเขียนตามวิธีเรียนแบบร่วมมือ มีความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษสูงที่เรียนการเขียนตามแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

พัชรพิมล บุญรมย์ (2537 : 103-106) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กับที่เรียนโดยใช้การสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียน โดยการสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง กับที่เรียนโดยใช้การสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในปีการศึกษา 2537 โรงเรียนบ้านคอนมดแดง (บ้านคองนัง) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ กิ่งอำเภอคอนมดแดง จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ และแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนกลุ่มที่เรียนโดยใช้การสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทางส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับมาก

3. งานวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

อุไรวรรณ ศฤงคาร์นันต์ (2526 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นและความรู้ความเข้าใจของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตลอดจนหาข้อเสนอนะในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 900 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสอบถามความรู้ความเข้าใจรวม 2 ฉบับ ผลการวิจัย พบว่า โดยส่วนรวมแล้ว ครูภาษาอังกฤษเห็นด้วยกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารในระดับมากกว่ามีประโยชน์ กล่าวคือ เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม กล่าวแสดงออกในการพูดและโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ชีวิตประจำวัน และการศึกษาต่อ แต่ไม่เหมาะสมกับชั้นเรียนที่มีนักเรียนจำนวนมาก และครูผู้สอนยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารดีพอที่จะใช้วิธีดังกล่าวได้

อย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนมีชั่วโมงสอนมากจึงไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมตามแนวการสอน เพื่อการสื่อสารและแนวการสอนนี้จะใช้ได้ผลกับเด็กเก่งเท่านั้น

กาญจนา ปราบพาล และคณะ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การสำรวจ วัตถุประสงค์เชิงปฏิบัติของการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ใน 3 ระดับของประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และระดับอุดมศึกษา ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1,000 คน มัธยมปลาย 942 คน อุดมศึกษา 1,138 คน และผู้บริหาร 244 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 4,262 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า ตัวอย่างประชากรทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องจุดประสงค์ในเชิงปฏิบัติในระดับต่างๆดังนี้ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นักเรียนควรให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและครอบครัว เข้าใจเรื่องเกี่ยวกับอาหารการกินที่ใช้ภาษาต่างๆ อ่านป้ายประกาศ โฆษณาต่างๆ และใช้พจนานุกรมที่อธิบายด้วยรูปภาพได้ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรอ่านจดหมายส่วนตัว ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่สำคัญๆ ในประเทศ สนทนากับชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษในเรื่องทั่วไปได้ อ่านหรือเขียนข้อความแลกเปลี่ยนกับบุคคลอื่นได้ ใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษได้ เขียนจดหมายสมัครงาน ประวัติย่อการศึกษาและประสบการณ์ได้ ระดับอุดมศึกษาควรสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมของสถานศึกษา ใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการท่องเที่ยว และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นด้านบันเทิง อ่านป้ายประกาศโฆษณา หากความเพิดเพลินจากสื่อมวลชน เข้าใจเพลงภาษาอังกฤษ กรอกแบบฟอร์มสำหรับศึกษาค้อ เข้าใจศัพท์เทคนิคเฉพาะสาขาวิชา และอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับงานอาชีพได้

ศรชัย มุ่งไธสง (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และความสามารถในการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นครูภาษาอังกฤษที่สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 295 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามเกี่ยวกับความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ตามการรับรู้ของครูภาษาอังกฤษ ในด้านการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า ในด้านความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารนั้น ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองมีความสามารถโดยรวมอยู่

ในระดับปานกลาง โดยที่ความสามารถในด้านภาษามีในระดับมาก ส่วนในด้านภาษาศาสตร์สังคม การใช้ความสัมพันธ์ของข้อความ และการใช้กลวิธีเพื่อการสื่อสารมีในระดับปานกลาง สำหรับความสามารถในการจัดการเรียนการสอนนั้น ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เห็นว่า ตนเองมีความสามารถโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความสามารถในการใช้หลักสูตร การจัดแบบเรียน และวิธีสอนในระดับมาก ส่วนในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการสอน และการวัดและการประเมินผล มีในระดับปานกลาง

4. งานวิจัยที่เกี่ยวกับวิธีการสอนและเทคนิคการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

พิทยา ฉันทไพศาล (2532 : 48-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทุกสาขาวิชา (Immersion program) และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ (Non-Immersion program) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ” กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2532-2533 คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 50 คน โดยแบ่งเป็นสองกลุ่ม คือ นักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทุกวิชา 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ 25 คน เป็นกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่า และยังพบว่า เจตคติ และแรงจูงใจของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบสอบถามสูงกว่า เช่นกัน

จุฑารัตน์ ธาณี (2534 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร และความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ กับการสอนตามคู่มือครู” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร และความเข้าใจในวัฒนธรรมทางภาษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติ กับการสอนตามคู่มือครู ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกันทรารมณีนี จังหวัดศรีสะเกษ จำนวน 60 คน ซึ่งแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เครื่องมือในการวิจัยเป็นแผนการสอนจำนวน 2 ชุด แบบ

ทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสาร 1 ฉบับ และแบบทดสอบความเข้าใจในวัฒนธรรม 1 ฉบับ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยเทคนิคบทบาทสมมติมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทักษะการฟัง-พูด เพื่อการสื่อสารและความเข้าใจในวัฒนธรรมสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5. งานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

วันที สัทบิทธิ (2528 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนรัฐบาล 6 โรงเรียน จำนวน 180 คน และโรงเรียนเอกชน 6 โรงเรียน จำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบทักษะฟัง-พูด อ่าน และเขียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนเอกชนได้ค่ามัธยฐานเลขคณิตของความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารรวมทุกทักษะสูงกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม นักเรียนโรงเรียนรัฐบาลได้คะแนนสูงสุดในทักษะเขียน รองลงมาคือทักษะฟัง-พูด และทักษะอ่าน ตามลำดับ ส่วนนักเรียนโรงเรียนเอกชนได้คะแนนสูงสุดในทักษะอ่าน รองลงมาคือทักษะเขียนและทักษะฟัง-พูด ตามลำดับ นอกจากนี้พบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่มมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยรวม และในทักษะฟัง-พูดและทักษะเขียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา จงอุตสาห์ (2529 : 55-56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ระดับความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนมัธยม สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 330 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบวัดระดับความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์ของ รีเบคคา เอ็ม วาเล็ทท์ และเรอเน เอ็ส คิลิค (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick) ซึ่งแบ่งระดับการพูดเป็น 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1

ระดับทักษะกลไก ระดับที่ 2 ระดับความรู้ ระดับที่ 3 ระดับการถ่ายโอน ระดับที่ 4 ระดับการสื่อสาร และระดับที่ 5 ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 2 และ 3 มีความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ในระดับที่ 1 คือ ระดับทักษะกลไก นักเรียนทุกระดับชั้นได้คำชมเชยเลขคณิตเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามระดับที่ 1-5 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คำชมเชยเลขคณิตสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คำชมเชยเลขคณิตสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2

วีณา สังข์ทองจีน (2529 : 83-84) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ระดับความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคปลายปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1,440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบวัดระดับความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์ของรีเบคกา เอ็ม วาเลทท์ และ เรอเน เอ็ส ดิสสิก (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick) ซึ่งแบ่งระดับการฟังเป็น 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับทักษะกลไก ระดับที่ 2 ระดับความรู้ ระดับที่ 3 ระดับการถ่ายโอน ระดับที่ 4 ระดับการสื่อสาร และระดับที่ 5 ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ จากการวิจัยผลปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ในระดับที่ 1 คือ ระดับทักษะกลไก ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 3 มีความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ในระดับที่ 1 และ 2 คือ ระดับทักษะกลไก และระดับความรู้ นักเรียนทุกระดับชั้นได้คำชมเชยเลขคณิตเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยตามระดับที่ 1-5 และเมื่อเปรียบเทียบคำชมเชยเลขคณิตของตัวอย่างประชากรพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้คำชมเชยเลขคณิตสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ได้คำชมเชยเลขคณิตสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รสริน วรธนะภัก (2530 : 114-115) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และเปรียบเทียบความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในแต่ละระดับชั้น ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่เรียนอยู่ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2529 ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 1,440 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบวัดระดับความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้เกณฑ์

ของรีเบคคา เอ็ม วาเลทท์ และเรอเน เอ็ส ดิสิก (Rebecca M. Valette and Renee S. Disick) ซึ่งแบ่งระดับการเขียนเป็น 5 ระดับ คือ ระดับที่ 1 ระดับทักษะกลไก ระดับที่ 2 ระดับความรู้ ระดับที่ 3 ระดับการถ่ายโอน ระดับที่ 4 ระดับการสื่อสาร และระดับที่ 5 ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 ในระดับที่ 1 คือ ระดับทักษะกลไก เฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีความสามารถด้านการเขียนภาษาอังกฤษผ่านระดับที่ 2 คือ ระดับความรู้ นักเรียนทุกระดับชั้นได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยที่ตามระดับที่ 1-5 และเมื่อเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของตัวอย่างประชากรพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถด้านการเขียนสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จริยา พานิชน (2532 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม โดยพิจารณาจากความเหมาะสมในการใช้ภาษาอังกฤษตามจุดประสงค์ในการสื่อสาร สถานที่ที่เกิดการสื่อสาร หัวเรื่องในการสื่อสาร และบทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้ร่วมการสื่อสาร ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 600 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษา 10 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความสามารถของนักเรียนในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ค่ามัชฌิมเลขคณิตของความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานการณ์ทางสังคม คิดเป็นร้อยละ 57.87 โดยนักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ - คณิตศาสตร์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุด รองลงมาคือ นักเรียนแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-ภาษาต่างประเทศ และแผนการเรียนภาษาอังกฤษ-คณิตศาสตร์ และนักเรียนทั้ง 3 แผนการเรียนมีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดในด้านการใช้ภาษาอังกฤษที่เหมาะสมกับสถานที่ที่เกิดการสื่อสาร รองลงมาคือ หัวเรื่องในการสื่อสาร บทบาทสถานภาพทางสังคมของผู้ร่วมการสื่อสาร ตามลำดับ

กาญจนา เศียรประภัสสร (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาและเพื่อศึกษาการใช้กลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษในด้านกลวิธีการใช้ทำทาง กลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกัน และกลวิธีการใช้ภาษาที่

สองภาษาเดียวของนักเรียนดังกล่าว ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 320 คน ซึ่งผู้วิจัยได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ใช้กลวิธีการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านกลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษโดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 50.75 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ และเมื่อจำแนกตามแผนการเรียนปรากฏว่า นักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 54.69 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ สูงกว่านักเรียนแผนการเรียนศิลปภาษา ซึ่งมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 46.81 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความถนัดในการใช้กลวิธีการสื่อสารภาษาอังกฤษในด้านกลวิธีการใช้ภาษาที่สองภาษาเดียวมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 64.04 รองลงมาคือกลวิธีการใช้ท่าทางคิดเป็นร้อยละ 20.93 และกลวิธีการใช้ภาษาแม่และภาษาที่สองปนกันน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 15.03

รุจี สีตะมัย (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถด้านภาษาศาสตร์ในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาความสามารถด้านภาษาในวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อันได้แก่องค์ประกอบ 3 ด้าน คือ เสียง ศัพท์ และไวยากรณ์ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียน อยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 จำนวน 916 คน ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดความสามารถด้านภาษาในวิชาภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านภาษาในวิชาภาษาอังกฤษมีค่ามัชฌิมเลขคณิต คิดเป็น 48.45 เมื่อจำแนกตามแผนการเรียน ปรากฏว่านักเรียนแผนการเรียนวิทยาศาสตร์มีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็น 50.45 สูงกว่านักเรียนในแผนการเรียนศิลปภาษาซึ่งมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็น 47.06 และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านภาษาในวิชาภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ ร้อยละ 58.85 อยู่ในขั้นผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ ร้อยละ 19.21 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 12.01 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 7.31 และอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 2.62

ศศิมา จารุณูปี (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในด้านการผูกพันรูปเรื่อง และสัมพันธ์ภาพในข้อความ ตัวอย่างประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2535 ในโรงเรียนมัธยม

ศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 640 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ และ แผนการเรียนศิลปภาษา แผนการเรียนละ 320 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความภาษาอังกฤษ โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 46.84 ซึ่งอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ เมื่อจำแนกตามแผนการเรียน ปรากฏว่านักเรียน แผนการเรียนวิทยาศาสตร์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 47.93 สูงกว่านักเรียนในแผนการเรียนศิลปภาษา ซึ่งมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 45.75 และเมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การ ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสามารถด้านการสัมพันธ์ข้อความภาษาอังกฤษ อยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ ร้อยละ 55 อยู่ในเกณฑ์ขั้นต่ำ ร้อยละ 21.09 อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ร้อยละ 15.63 อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ 6.56 และ อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ร้อยละ 1.71

นันทวิทย์ พรพิบูลย์ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ใน สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ในด้านความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อ ความหมาย และความสามารถด้านกลวิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการสอนภาษาอังกฤษ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวง มหาวิทยาลัย จำนวน 224 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบวัดความสามารถในการใช้ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ผลการวิจัยพบว่า นิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 4 วิชาเอกการสอนภาษา ภาษาอังกฤษมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารคิดเป็น ร้อยละ 54.44 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง และมีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถด้านกล วิธีในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้สูงสุด รองลงมา คือ ความรู้ด้านการจัดระเบียบภาษา และ ความรู้ด้านการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมาย ตามลำดับ

สุภัทรา วันเพ็ญ (2536 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด กรมสามัญศึกษา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์ สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งประกอบด้วยความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษให้ เหมาะสมกับหัวข้อในการปฏิสัมพันธ์ ถิ่นทางภาษาในการสื่อสาร และหน้าที่ของภาษาในการ

สื่อสาร ตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 664 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบวัดความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์ สังคม ผลการวิจัย พบว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้านภาษาศาสตร์สังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยรวมต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 49.25 และมีความสามารถต่ำสุดในด้านลีลาทางภาษาในการสื่อสาร โดยมีค่ามัชฌิมเลขคณิตคิดเป็นร้อยละ 38.76 เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์การประเมินความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ส่วนใหญ่มีความสามารถอยู่ในเกณฑ์ต่ำกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 67.20 อยู่ในเกณฑ์ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำร้อยละ 19.60 อยู่ในเกณฑ์ปานกลางร้อยละ 10.5 อยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 2.40 และอยู่ในเกณฑ์ดีมากร้อยละ 0.30

ปราณี สิทธิสุกใส (2537 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “ความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจและความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ด้านการทักทาย การแนะนำ การขอบคุณ และการกล่าวลา ในสถานการณ์ต่าง ๆ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4 จำนวน 419 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเข้าใจในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 55.95 เมื่อพิจารณาแยกตามความเหมาะสมกับสถานการณ์แล้วพบว่า นักเรียนในมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความเข้าใจในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับหน้าที่ทางภาษาและเหมาะสมกับรูปแบบทางภาษาคิดเป็นร้อยละ 44.36 และ 64.34 ตามลำดับ ส่วนค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษคิดเป็นร้อยละ 48.80 เมื่อพิจารณาแยกตามความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมตามสถานการณ์แล้วพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษให้เหมาะสมกับหน้าที่ทางภาษาและเหมาะสมกับรูปแบบภาษาคิดเป็นร้อยละ 49.06 และ 48.15 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณาแยกตามหัวเรื่อง พบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความสามารถในการใช้วาทะพฤติกรรมการใช้ภาษาอังกฤษด้านการทักทายสูงสุดคิดเป็นร้อยละ 56.32 รองลงมาคือ การกล่าวลาคิดเป็นร้อยละ 53.71 การแนะนำคิดเป็นร้อยละ 48.55 และการขอบคุณคิดเป็นร้อยละ 47.90 ตามลำดับ

งานวิจัยในต่างประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ ผู้วิจัยสรุปงานวิจัยออกเป็น 2 หัวข้อคือ งานวิจัยที่เกี่ยวกับ วิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร และงานวิจัยเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

1. งานวิจัยเกี่ยวกับวิธีสอนและเทคนิคการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

เฮนเค เอสโคลา อิวอนเน (Henke Escola Yvonne, 1980 : 1985-1986-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับผลของการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารที่มีต่อพัฒนาการของทักษะฟัง-พูด ของนักเรียนที่เรียนภาษาเยอรมัน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในรัฐแมริแลนด์ จำนวน 60 คน โดยผู้วิจัยได้แบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนในระดับ 2 และ ระดับ 4 ปี 1976 จำนวน 31 คน ที่เรียนการฟัง-พูด โดยไม่ได้รับการฝึกด้วยกิจกรรมการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และกลุ่มทดลอง เป็นนักเรียนระดับ 2 และระดับ 4 ปี 1979 จำนวน 30 คน ที่เรียนการฟัง-พูด โดยใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร ทั้ง 2 กลุ่ม ใช้ครู ตำราเรียน และหลักสูตรเหมือนกัน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบ Modern Language Association Foreign Language Tests โดยทดสอบการฟังและการพูดภาษาเยอรมันของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า คะแนนการพูดของนักเรียนในระดับ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม และคะแนนการพูดของนักเรียนระดับ 4 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สำหรับด้านการฟัง พบว่าคะแนนทักษะการฟังของนักเรียนในระดับ 2 ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนคะแนนการฟังของนักเรียนระดับ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยกลุ่มทดลองมีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม การศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าการฝึกโดยการใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารจะช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการด้านทักษะฟัง-พูดมากขึ้น

แมนมาศ ลิสัตยกุล (Mantmart Leesatayakul, 1988 : 1985-A) ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย โดยศึกษาว่า ครูมีพฤติกรรมในการใช้แนวการสอนดังกล่าวมากน้อยเพียงใด ตัวอย่างประชากรเป็นครู 3 คน และผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาจำนวน 3 ห้องเรียน ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษาพิจารณาเห็นว่าเป็นชั้นเรียนที่ใช้แนวการสอนนี้อยู่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสังเกตการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบไปด้วยหัวข้อเรื่อง ประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษา เนื้อหาทางภาษา และสื่อการเรียนการสอน นอกจากนี้ผู้วิจัยทำการบันทึกเสียงการสอน

ด้วยเพื่อนำมาวิเคราะห์เกี่ยวกับการใช้ภาษาเป้าหมาย การถามตอบเพื่อหาข้อมูล การพูดอย่าง ต่อเนื่อง และการพูดโต้ตอบระหว่างครูกับนักเรียน ผู้วิจัยสังเกตการสอนทั้ง 3 ห้องเรียน ๆ ละ 16 คาบ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนการสอนในห้องเรียนที่ทำการสังเกตมีความแตกต่างกันในด้าน ประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษาที่ฝึกและเนื้อหาของภาษาที่ครูเน้น แต่ไม่มีความแตกต่างในเรื่องสื่อการสอน และด้านปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับนักเรียน นอกจากนี้พบว่าทั้ง 3 ห้องเรียนมีความแตกต่างกันในด้านการใช้ภาษาเป้าหมาย การถามตอบเพื่อหาข้อมูล และการพูดโต้ตอบของอีกฝ่ายหนึ่งแต่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการพูดอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยนี้สรุปว่า การใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในประเทศไทยครูมีพฤติกรรมในด้านการสอนที่ แตกต่างกันไปบ้างแม้ว่าจะใช้แนวการสอนเดียวกันก็ตาม

2. งานวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการ สื่อสาร

นอร์มา เอ็ม โมลเลอร์ (Norma M. Moeller, 1983 : 3863-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการเชื่อมโยงประโยคและความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับ 6 จำนวน 221 คน จากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงนิวยอร์ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เมโทรโพลิทัน (Metropolitan Achievement Test) ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการเชื่อมโยงประโยคของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับความเข้าใจในการอ่านอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังพบว่าความสามารถในการเชื่อมโยงประโยคระหว่างนักเรียนระดับเก่ง (Good) ระดับปานกลาง (Average) และระดับอ่อน (Poor) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

อับเดลราห์มัน อับดอลลา อับดราบู (Abdelrahman Abdalla Abdrabu, 1983 : 1040-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเข้าใจในการอ่านกับผลสัมฤทธิ์ในทักษะการเรียนภาษา ของนักศึกษาระดับวิทยาลัยชาวเฮเมนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรได้แก่นักศึกษาชาวเฮเมนที่เรียนภาษาอังกฤษที่สถาบันภาษาเฮเมน-อเมริกา จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบทักษะทางภาษา DTLS และแบบสอบภาษาอังกฤษ ของมหาวิทยาลัยจอร์จทาวน์ ผลการศึกษาพบว่า ความเข้าใจในการอ่านมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับความรู้ด้านคำศัพท์ โครงสร้างประโยค การใช้ภาษา และความสัมพันธ์ด้านเหตุผล

ดอลลี เจสซิติตา ยัง (Dolly Jesusita Young, 1986 : 454-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความกังวลใจกับระดับความสามารถในการพูดภาษาต่างประเทศ เพื่อศึกษาว่า ความ

กังวลใจจะมีผลต่อคะแนนสอบสัมภาษณ์อย่างไร โดยการสัมภาษณ์นักศึกษาจำนวน 60 คนที่เรียนภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน และ สเปน ในมหาวิทยาลัยเท็กซัส เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบวัดความสามารถด้านการพูด (Oral Proficiency Test) และแบบทดสอบการสัมภาษณ์ (Oral Proficiency Interview) ของสถาบันภาษาต่างประเทศของอเมริกา (ACTFL) ผลการวิจัยพบว่าไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างความกังวลใจกับระดับความสามารถในการพูด แต่ผู้วิจัยได้ให้ข้อคิดเห็นว่าการศึกษาดังกล่าว ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยว่าการสอบสัมภาษณ์นั้นไม่มีผลต่อตนเองซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ถ้าเป็นการทดสอบอย่างเป็นทางการ ระดับความกังวลใจอาจจะสูงขึ้นและอาจจะมีผลต่อระดับความสามารถในการพูดด้วย

แพททริคเซีย รูธ (Patricia Ruth 1987 : 1446-A) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านรูปแบบและกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษากับการใช้ความรู้ดังกล่าวในการสื่อความหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ด้านรูปแบบและกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ของภาษา 5 ชนิด คือ Present perfect tense, Past progressive tense, Past simple tense, Passive voice, WH-Noun clause as objects และ Comparisons of adjectives กับความสามารถในการใช้ความรู้ดังกล่าวในการสื่อความหมาย ตัวอย่างประชากร คือ นักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยชาวสเปนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง จำนวน 38 คน จำแนกตามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบและกฎไวยากรณ์ของภาษา โดยให้ตัวอย่างประชากรเล่าเรื่องราวเน้นการแสดงความสามารถในการใช้ความรู้ด้านรูปแบบไวยากรณ์ทั้ง 5 ชนิดและให้ทดสอบความรู้ดังกล่าว ด้วยการจำแนกโครงสร้างด้านรูปแบบและความสามารถของภาษา ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างความสามารถในการใช้ความรู้ด้านรูปแบบไวยากรณ์ในการสื่อความหมายของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม นักศึกษากลุ่มที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรูปแบบไวยากรณ์สูงไม่ได้แสดงความสามารถด้านการใช้รูปแบบไวยากรณ์สื่อความหมายได้ดีกว่านักศึกษาที่มีระดับผลสัมฤทธิ์ด้านรูปแบบไวยากรณ์ต่ำ อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ไม่อาจสรุปได้ว่าความรู้ด้านรูปแบบและกฎเกณฑ์ไวยากรณ์ไม่มีบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร